

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 29 (1588) 1980 LIEPA - JULY 17

• LIETUVIŲ SAVAITRASTIS — LITHUANIAN WEEKLY

• 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA

• Tel. (416) 275-4672

• 30 ct.

Viršūnėse neramu

Ryšium su naujos VLIKo vadovybės atėjimu į politinę visuomeninę veiklą "Tėviškės Žiburiai" buvo išreikšta abejonė, ar toji vadovybė bus vienijanti viršūnė. Po kelių mėnesių praktinės veiklos ta abejonė ne tikai nepranyko, bet dargi sustiprėjo: išryškėjo visa eilė faktų, rodančių, kad einama vis didesnio skilimo linkme. Iki naujosios VLIKo valdybos atėjimo santykiai tarp Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto ir Bendruomenės buvo korektiški, o kartais ir nuosirdūs. Atėjus į viršūnės naujai VLIKo valdybai su dr. K. Bobeliu priešakyje, santykiai pasikeitė nuo pat pradžios. Iš VLIKo valdybos posėdžio buvo išprašytas Bendruomenės atstovas ir iki šiol nesugrąžintas. VLIKo pirmininkas, lankydamasis P. Amerikoje, pareiškė, kad VLIKas giliai vertina PLB kultūrinį darbą, nes ji tuo būdu priaugina jaunimą politiniam darbui, tačiau Bendruomenės nelaiko politiniu veiksmu. Pagal dabartinį lietuviškos visuomenės susitvarkymą, politinį darbą atlieka politinės institucijos, vadovaujamos VLIKo, kuris artimai bendradarbiauja su diplomatine tarnyba. Ta pati linkmė išryškėjo politinių veiksmų konferenciją rengiant Niujorke. Anksčiau tokios konferencijos buvo rengiamos bendru VLIKo, Bendruomenės ir diplomatinės tarnybos sutarimu. Dabargi Bendruomenė buvo pakviesta tik kaip viena iš daugelio organizacijų kartu su čikagiške atskilusia Bendruomene. Tokiomis sąlygomis Bendruomenės vadovybė mintoje konferencijoje negalėjo dalyvauti.

IS ESAMŲ faktų galima spręsti, kad mūsų viršūnėse neramu. Aiškiai matyti, kad pradėtas plyšys didėja, kad buvęs veiksmų sutarimas nebeegzistuoja, kad kažkas nori arba VLIKą sunaikinti, arba Bendruomenę išstumti iš politinės veiklos. Abi linkmės Lietuvos bylai yra kenksmingos. VLIKas, Lietuvoje gimęs politinis veiksnys, specialiai sudarytas pavergtai Lietuvai laisvinti, turi savo tradicijas, savo pozicijas lietuvių visuomenėje, savo atramą tarptautinėje teisėje. Jis turi egzistuoti ir toliau, siekdamas specifinio tikslo. Bet taip pat negali būti išstumta iš politinės veiklos ir Bendruomenė, apimanti visą išeiviją, išskyrus kol kas opozicinę dalį JAV-se. Juk kas gi yra politinė veikla? Musų sąlygose ji yra pavergtos Lietuvos laisvinimas visais galimais būdais. Ir jei Bendruomenė ribotai tikrai kultūrine veikla, nesirūpintų Lietuvos laisvinimu, neitų į politinę sritį, — jai imtų priekaištauti visa išeivija ir net pavergtoji Lietuva. Bendruomenė, kuri apima visą mūsų veiklos plotą, negali stovėti nuošaliai ir stebėti, kaip veikia ar snaudžia kitų politinių veiksmų įgaliojimų žmonės. Ji negali ramiai žiūrėti, kai pavergtieji šaukiasi pagalbos. Ji nuskalstų savo paskirčiai, jei dabartinės tautos sutemos teirūpintų dainomis, tautiniais šokiais, mokyklomis ir būtų tikrai kultūrine draugija.

JEI IS TIKRŲJŲ laikuriuose mūsų politikuose reiškiasi tendencija išstumti Bendruomenę iš minėtos politinės veiklos, kurioje įnai jau daug metų dalyvauja ir kaip politinės reikšmės veiksnys, — tai kiekvienas Lietuvos byla besirūpinantis lietuvių pasakys, jog tai didžiausias nesupratimas. Dabartinė VLIKo valdyba, padariusi ta linkme jau nevieną ėjimą, visuomenės akys savo prestižo nepadidino. Jeigu ji eis ta linkme ir toliau, susilpnins viso VLIKo prestižą, apardys Bendruomenės eiles, pagilins ir taip jau nemažą plyšį, pakenks visam laisvinimo frontui. Jau pats laikas radikaliai pasukti viningos, suderintos veiklos linkme. Jeigu ji buvo galima praityje, nėra abejonės, yra galima ir dabar. Visų pirma tai priklauso nuo vadovaujančių žmonių. Visi veiksniai sutaria tada, kai juose dirbantys žmonės sutaria. Bendruomenės viršūnėse šiuo metu dirba gana sukalbami žmonės, bet jie pajuto ofenzivą iš VLIKą ir ALTA sudarančių politinių partijų bei grupių. Pastaruoju metu susidarė lyg ir du frontai — bendruomeninių ir vlikininkų, susiblokvusių su altininkais. O to neturėtų būti. Visi esame tame pačiame Lietuvos laisvinimo ir lietuviškosios egzistencijos išlaikymo fronte. Mūsų priešas yra ne vlikininkas ir ne bendruomenininkas, o Lietuvos okupantas — sovietinis rusas. Visos tautos gerovė yra mūsų visų siekis, kuris turi atsispindėti išeivijos veikloje.

KANADOS ĮVYKIAI

Nerinks naujo vado

Federacinės liberalų partijos suvažiavimas ši kartą buvo surengtas Winnipege, norint pabrėžti glaudesnius šios partijos ryšius su vakarinėmis Kanados provincijomis, nes jose į parlamentą tebuvo išrinkti du liberalai. Politinė logika diktuoja liberalų partijos populiarumo didinimą tose provincijose. Naujo liberalų partijos vado klausimą sekančiais metais delegatai atmetė 87% balsų. Kitokio sprendimo niekas ir nesitikėjo po dabartinio min. pirmininko P. E. Trudeau pergalės paskutiniuose parlamento rinkimuose. Daugeliui gal net ir tas 13% atstovų pasisakymas už naujo vado rinkimus atrodė perdidelis. Naujuoju liberalų partijos pirmininku buvo išrinktas torentietis N. MacLeodas, savo pagrindinį varžovą M. O'Connellį įveikęs vos dviem balsais (915:913). Naujamam pirm. N. MacLeodui panašias pareigas

jau teko eiti Ontario liberalų partijoje, o paskutinio federacinio parlamento metu jis vadovavo rinkiminiam liberalų vėjui Ontario provincijoje. Suvažiavime pasakytose kalboje min. pirm. P. E. Trudeau aštrokai puolė provincijas, kad jos savanaudiškais reikalavimais trukdo Britų Š. Amerikos Akto perkėlimą Kanadon. Liberalų suvažiavimą sudrumstė gaisras Winnipego "Holiday Inn" viešbutyje, kuriame buvo apsiostoję suvažiavimo dalyviai. Vienas jų — J. Sponarskis iš Manitobos žuvo, keli kiti atsidūrė ligoninėje. Vėliau policija suėmė pastovios gyvenvietės neturintį R. Hagelocherį ir jį apkaltino viešbučio padėgimu. Gaisras viešbutiui padarė \$1,3 milijono nuostolio.

Po paskutinio atlyginimų pakėlimo paštininkams Kanados pašto paslaugos dar labiau su-

(Nukelta į 8-tą psl.)

Vyriškame šokyje reikia ne tik gražumo, bet ir jėgos: Toronto gintariečiai Anapilio scenoje 25-rių metų su-

Nuotr. O. Burdžiaus

Jaunimu žydinti šventė

Puikiai pavykusi šeštoji laisvojo pasaulio lietuvių tautinių šokių šventė. Dalyvavo 2.300 šokėjų iš penkių kraštų, 9.000 žiūrovų. Įspūdinga atidarymo iškilmė, didingos pamaldos

Ilgai rengta šeštoji tautinių šokių šventė Čikagoje prasidėjo, galima sakyti, liepos 4, penktadienį, kai į autobusus lipo šokėjai Kanados ir JAV miestuose. Daugelis šokėjų važiuojo autobusais išties naktį ir liepos 5, šeštadienį, 8 v.r., rinkosi į amfiteatrą repeticijai. O ta repeticija truko ištisą dieną — iki 6 v. v. Šventės vadovai skubėjo į Jaunimo Centro sodelį, kur 8 v. v. turėjo prasidėti oficialūs šventės atidarymas. Čia jau laukė Lietuvių Bendruomenės vadovybė, VLIKo pirm. dr. K. Bobelis, vysk. V. Brizgys, visuomenės veikėjai, įvairių kraštų lietuvių atstovai ir gausus būrys visuomenės.

Visų pirma įvygiavo šokėjų nešamos vėliavos: JAV, Lietuvos, Anglijos, Brazilijos, Kanados, V. Vokietijos. Joms išsirikiavus, tautinių šokių šventės vadovė Nijolė Pupienė uždegė aukuro ugnį, kuri reiškė šventės pradžią ir kartu tėvynės meilę, besireiškiančią šiuo atveju tautiniais šokiais. Pagrindinę kalbą pasakė PLB pirm. inž. Vyt. Kamantas, prisimindamas ir dabartinę būklę Lietuvoje.

Prie aukuro buvo padėtas vainikas. Ta proga taiklų žodį pasakė gen. Lietuvos konsulė J. Daužvardienė. Trumpą atidarymo žodį tarė ir šios šventės organizacinio komiteto pirm. J. Talandis. Iškilmė baigta Lietuvos himnu. Iškilmės pranešėju buvo M. Laukaitis.

Šeštadienio vakaras buvo skirtas susipažinimui bei pokalbiams Jaunimo Centro patalpose, kurias okupavo jaunimas,

palikdamas svečiams tikrai kavinę, kuri taipgi dužgė kaip bičių avilys. Kadangi patalpos nebuvo pakankamai didelės, visas sodelis taip pat buvo užimtas jaunimo.

Pamaldos

Liepos 6, sekmadienį, evangelikai meldėsi "Tėviškės" parapijos šventovėje, kur pamaldas laikė kun. P. Dilys. Šokėjai ir jų palydovai, neturėję transportacijos, kreipėsi į "Tėviškės" parapiją, kuri parūpino automobilius.

Tuo atvilgiu mažiau buvo laimingi katalikai — jų transportacija į pamaldas niekas nepasirūpino. Autobusai buvo parūpinti į visus kitus renginius, bet į pamaldas — ne. O tos pamaldos Marijos Gimimo šventovėje buvo didingos. Dalyvavo apie 2000 asmenų. Mišias atnaušavo vysk. V. Brizgys su 6 kunigais. Pamokslą pasakė šios parapijos klebonas kun. Ant. Zakarauskas, iškeldamas dvasines vertybes, kurioms gresia materializmo pavojus. Giedoją gausus parapijos choras, diriguojamas Antano Lino. Solo giedoją M. Momkienė ir J. Vaznelis, palydimas smuiku (Matukas). Mišių atnašas įteikė tautinių šokių vadovė N. Pupienė, lydima kitų šokėjų. Pamaldose buvo matyti daug jaunimo, kurio didelė dalis ėjo ir Komunijos. Pamaldos baigtos didingai aidinčiu Lietuvos himnu.

Amfiteatras

Sekmadienį, 2 v. p. p., turi prasidėti pagrindinis aktas —

pati tautinių šokių šventė. Gerokai prieš šventės pradžią automobilių ir autobusų srautas vingiuoja "International Amphitheater" link (4300 So. Halsted St.). Apie 1 v. p. p. atskiroje patalpoje rinkosi garbės svečiai, visuomenės veikėjai, spaudos žmonės ir kiti pareigūnai. Jų tarpe keletas amerikiečių: kardinolas Cody, miesto burmistras Byrne, kongreso narys Derwinsky (lenkų kilmės, bet jo tėvai — nuo Žaslių), buvęs burmistras Dale ir kt. Iš diplomatinės tarnybos žmonių matėsi gen. konsulė J. Daužvardienė, gen. konsulas Čekanasuskas iš Los Angeles, dr. Vyt. Dambraiva (baigęs JAV diplomatinę tarnybą). Taipgi buvo matyti keletas kunigų su vysk. V. Brizgiu priešakyje. Tarp svečių sukinėjosi ir šokių vadovė Nijolė Pupienė. Kažkas paklausė, kaip įnai dabar jaučiasi, ar nedreba širdelė. O ji atsakė: "Vakar buvo mano valia, o dabar — Dievo".

Žygiuoja šokėjai

Amfiteatras pilnas žiūrovų — apie 9000. Visi laukia pasirodant šokėjų. Su mažu 15 minučių pavilavimu prasideda šokėjų žygis. Orkestras groja maršus, o šokėjų grupės viena po kitos žengia arenon su dideliais plakatais ir rikiuojasi nustatytose vietose. Alf. Nako apskaičiavimu, šokėjų įžygiavimas truko 33 minutes (neskaitant pavilavimo minučių). Kai atžygiavo paskutiniai daliniai, aikštė buvo pilna šokėjų — 2.300. Jie suva-

(Nukelta į 3-čią psl.)

Pasaulio įvykiai

OLIMPINĖS VASAROS ZAIDYNĖS MASKVOJE PRASIDĖS LIEPOS 19 DIENĄ, bet šis miestas milicininkų užtvara jau dabar yra atskirtas nuo Sovietų Sąjungos ir bus visiškai izoliuotas iki rugpjūčio 10 d. Maskvon išleidžiami tikai jos gyventojai ir asmenys, gaunantys specialius leidimus. Kelionių bilietai autobusais, traukiniais ir lėktuvais išduodami su įrašytu keliautojo vardu ir parvardu, kad negalėtų būti perleisti kitiems asmenims. Teigiama, kad Maskvoje jau sutelkta apie 35.000 uniformuotų milicininkų ir maždaug toks pat skaičius uniformos nedėvinčių KGB pareigūnų. Zaidynių dienomis buvo tikėtasi apie 300.000 užsieniečių, tačiau dėl olimpiados boikoto greičiausiai tebus susilaukta apie 75.000. Tokiu atveju kiekvienam užsieniečiui tektų po vieną milicininką ar KGB agentą. Sovietų

televizija rodė specialų dokumentinį filmą "Melas ir neapykanta", perspėjantį Maskvos gyventojus saugotis užsieniečių žabangų. Vaikam patariama ne priimti kramtomos gumos, o suaugusiems primenamas venerinių ligų pavojus. Filme taipgi teigiama, kad amerikiečių žvalgybos agentūra CIA organizuoja rusiškai kalbančių asmenų grupes, kurios į Maskvą atvyks su antisovietiniais atsisaukiais, kartais net užrašytais ant jų dėvimų marškinų. Dalyvauti Maskvos olimpiadoje buvo sutikusios 86 valstybės, bet pastaruoju metu kelios atsisakė dėl finansinių bei kitų problemų. Spėjama, kad dalyvių skaičius tesieks 80. Masines demonstracijas prieš Maskvos olimpiadą Švedijos sostinėje Stockholme surengė III-jo pasaulinio estų festivalio dalyviai. Apie 25.000 estų žygiavo Stockholmo gatvėmis, nešdami tautos savo vėliavas ir plakatus su įrašais: "Nepripažįstam olimpiados okupuotoj Estijai!" Estijos sostinėje Taline yra rengiama olimpinė buriavimo regata. Demonstrantai taipgi priminė pasauliui, kad Estija Sovietų Sąjunga okupavo prieš 40 metų ir kad estų tauta nori atgauti savo valstybinę nepriklausomybę.

Grįžo į Vatikaną

Viešėdamas Brazilijoje, popiežius Jonas-Paulius II pakartotinai pasisakė už socialinį teisingumą, reformas, kurių laukia šio didelio krašto gyventojai. Priešingu atveju tos reformos gali būti įgyvendintos jėgos principu su kraujo aukomis. Brazilijos vyskupams tartame žodyje Jonas-Paulius II ragino juos laikytis Katalikų Bendrijos vienybės, vengti įsijungimo į politines partijas, bet neužmiršti kenčiančių žmonių, nes vyskupų pareiga yra tarnauti žmonijai, tiesti pagalbos ranką jos nariams.

Išleido diplomata

Tiesioginiu ajatolos R. Chomeino įsakymu iš Irano buvo išleistas JAV diplomatas R. Queen, 29 metų amžiaus, ištiktas neurologinių problemų. Jo sveikata Wiesbaden ligoninėje dabar tiria amerikiečių gydytojai. Kiekvienam yra aišku, kad jo sveikata palaizė apie 250 parų trukęs kalinimas be jokio padaryto nusikaltimo ir be jokio

teismo. Žurnalistai prie R. Queeno neprileidžiami — nenorima, kad jo prisitarimai pakenktų kitiems 52 įkaitams. Prez. J. Carteris, kadaise kovojęs už diplomatų išlaisvinimą, pastaruoju metu visiškai nutilo. Dėl kalinamų diplomatų jis savo laiku netgi buvo atsisakęs išvažiuoti iš Baltųjų Rūmų, o dabar jau važinėja ir stengiasi gelbėti kasdien blogėjančią politinę savo poziciją. Paskutinieji viešosios nuomonės tyrimai liudija, kad šandien prezidento rinkimus su 10-14% balsų persvara laimėtų respublikininkų kandidatūros siekiantis filmų aktorius R. Reaganas. Įdomius savo 900 klientų apklausinėjimo rezultatus gavo vienas amerikiečių restoranas Britanijos sostinėje Londone. Atsakydami į klausimą, ką jie norėtų turėti sekančiu JAV prezidentu, net 39% — pasisakė už R. Niksoną, 33% — už Carterį, 18% — už R. Reaganą ir 10% — už senatorių E. Kennedį.

Tvirtesnis balsas

V. Vokietijoje lankėsi Prancūzijos prez. V. G. d'Estaingas. Šio vizito metu jis ir V. Vokietijos kancleris H. Schmidtas pasisakė už tvirtesnę V. Europos balsą jos saugumo ir pasaulinės taikos reikaluose. Esą su Sovietų Sąjunga reikia derėtis, bet taip pat ir stiprinti V. Europos jėgas naujais ginklais. Bavarijos premjeras J. Straussas, opozicinis krikščionių demokratų kandidatas ir kanclerius rudeni įvyksiančiuose rinkimuose, perspėjo H. Schmidta, jog je svecija, kad jiedu V. Europos nebandytų stiprinti JAV sąskaiton. Pasak J. Strausso, V. Vokietija ir Prancūzija turi vengti susikirtimo su JAV.

Suėmė vadą

KGB saugumiečiai Leningrado geležinkelio stotyje liepos 1 d. suėmė adventistų sekto vadą R. Galeckį. Jis yra 31 metų amžiaus ukrainietis, vadovaujantis dviem pagrindinėm adventistų grupėm Sovietų Sąjungoje. Šių grupių nariai atmeta betkokią komunistinės valdžios kontrolę. R. Galeckis adventistų vadu buvo išrinktas šių metų pradžioje, kai mirė Vladimiras Šelkovas, sulaukęs 84 metų amžiaus. KGB saugumiečiai R. Galeckio įieškojo jau penkerius metus.

Šiame numeryje:

Viršūnėse neramu

Mūsų politinės veiklos veiksmai ir nesutarimai

Jaunimu žydinti šventė

Šeštoji tautinių šokių šventė, sutraukusi daug jaunimo

Dar taip neseniai...

Atsisveikinant su a.a. Aldona Nasvytyte-Augustinavičiene

Didelio krašto didelės problemos

Pranešimas iš Brazilijos Šv. Tėvo lankymosi proga

Ką kiti rašo apie mus

Venecuelos spauda apie Lietuvą ir lietuvius

Kokia visuomenė, tokia gimnazija

Pokalbis apie Vasario 16 gimnaziją V. Vokietijoje

Diplomatai be tėvynės

Kanados žurnalistas apie Baltijos valstybių atstovus

Vilniečių sąskrydis

Rūpesčiai dėl Vilniaus ateities ir išeivija

Mokytojai sovietinėje sistemoje

Faktai iš pogrindžio spaudos, pasiekusios Vakarų

Kunigas, veikėjas, poetas

Prelato Juozo Gutausko 60 metų kunigystės sukaktis

TEVIŠKĖS ŽIBURIAI

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ont. L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672

Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaguoja: k. dr. Pr. Gaidamavičius ir Vyt. Kastytis

Metinė prenumerata \$14, pusmetinė — \$7.50. Rėmėjo prenumerata \$20.
Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuostata. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly

Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc.
Subscription rates: \$14.00 per year, \$7.50 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.

Dar taip neseniai...

AURELIJA BALASAITIENĖ

A. A. ALDONA
AUGUSTINAVICIENĖ

Klevelando Visų Sielų kapinėse, po didžiuole vstančių gėlių ir atsiveikimo ašarų našta, supiltas Aldonos Augustinavičienės kapas. Dar taip neseniai ji savo lakiu žodžiu džiugino klausytojus, savo miela asmenybė spinduliavo ir aplinką, savo intelektu turino savo studentes ir savo meilės kupina širdimi skleidė giliai krikščionišką ir giliai patriotišką ugnį.

Kaip negestantis švyturys aptemusio gyvenimo jūroje Aldonos Augustinavičienės asmuo palietė tūkstančius tiek jos pedagoginio darbo dirvoje, tiek kitose aplinkoje. Ji buvo su lietuvių jaunimu pirmomis pokario dienomis, kai griuvėsiuose kūrėsi tremtinių stovyklos, kurios tęsė gyvos tautos atžalos taip būtiną mokslo ir švietimo tradiciją. Memmingeno gimnazijoje ji buvo ne vien įdomi ir populiari literatūros dėstytoja, skaudžių globėja ir klasės auklėtoja. Ji buvo savo mokinių mylima kaip vyresnė draugė, kaip neturimos motinos pakaitalas, kaip meilės moksliui įkvėpėja. Jos turiningos paskaitos traukė būrius stovyklos gyvenimo nežinioje pasimetusių tautiečių. Ji trykštė tryško gyvenimo džiaugsmu, šviesios ateities viltimi ir tikėjimu į žmogiškosios būtybės gerumą.

Velionė, su savo šeima persikėlusį ir naują tėvynę Ameriką, augindama dvi dukreles, įtemptai dalyvaudama mūsų visuomenės formavimo veikloje, jos kultūrinio gyvenimo organizavime, — rado ir laiko, ir jėgų Western Reserve un-te gauti magistrės laipsnį prancūzų literatūros srityje.

Iš vaikystės dienų linkusį ir grožio įieškojimą, idealizavusį Mariją Pečkauskaitę, pamėgusi romantizmo visose meno apraiškose, — ji ir savo asmeniniame gyvenime ėjo tuo pačiu keliu. Ji mėgo būti linksma, mėgo dainą ir muziką. Ji mėgo dainuoti ir šokti isisegusi gėlę ir plaukus. Išaugusi tautinės ideologijos dvasioje, "Filiae Lituaniae" korporacijos ideologiją ji suprato giliai ir savo gyvenimo pavyzdžiu tautiškumą skleidė kaip esminį žmogiškosios būtybės aspektą, nuskaidrintą kilnia tolerancija visiems. Todėl ji buvo priimtina visiems ir visur: negilino natūralių skirtumų, kėlė visai tai, kas mus jungia vienos bendros tautinės gyvybės ir valstybinės nepriklausomybės tikslui.

Giliai tikinti krikščionybės idealų puoselėtoja, ji sugebėjo rasti visur krikščioniškos meilės ir atleidimo pradus. Gėrio egzistavimas teikė jai galvosenos pagrindus.

Savo netikėta mirtimi š.m. birželio 20 d. ji paliko sunkiai beužpildomą spragą ne vien savo liudinčioje šeimoje. Jos pasi-

ges visi, kurie ją buvo girdėję kalbant. Jos pasiges studentės, jos buvę lituanistinės mokyklos mokiniai, skautai, Tautinė Sąjunga, "Dirva", "Viltis" ir eilė organizacijų, kurios turėjo garbės pasinaudoti jos talentais, darbais ar dalyvavimu.

Atsisveikinimas su velione buvo orus, kaip ir jos gyvenimas. Prie atdaro karsto stovėjo garbės sargyba, kurią sudarė skautininkės ir Korp! Neo Lituania nariai. Iš Čikagos į laidotuves atvyko delegacija, vadovaujama Korp! Neo Lituania pirm. Cezario Modestavičiaus, didokas būrys uršuliečių kolegijos profesorių-vienuolių, vadovaujamas kolegijos prezidentės s e s e r s Pierre, bičiuliai, mokslo draugai ir giminės, suplaukė iš tolimų miestų.

DMNP parapijos klebonas kun. Gediminas Kijauskas, SJ, trumpa malda ir jautrių žodžių nušvietė Aldonos Augustinavičienės asmenybės krikščionišką gyvenimo džiaugsmo filosofiją. Juozas Stempužis, pacitavęs mėgstamiausiaj Aldonos ištrauką iš "Senojo dvaro" apie mamatę ir rožes, pranešė, kad velionė nenorėjusi jokių prakalbų. Ji pageidavusi tarti savo paskutinį žodį ir susirinkusius jos atsisveikinti. Susikaupę girdėjome jos kalbą apie krikščioniškos meilės ir gyvenimo džiaugsmo supratimą pagal vysk. Fulton Sheeno filosofiją. Kolegijos prezidentė papasakojo apie nepaprastą Aldonos įtaką tiek studentėms, tiek profesūros gyvenime. Ji buvusi šviesi, intelektualai jėga, meilės ir gerumo pilna asmenybė.

Sekantį rytą į kapines lydėjo ją ilga automobilų vilkstinė. Naujas kapas šalia augstos pušaitės dar neatrodė pasiruošęs priimti naujo karsto, ant kurio sidabro spalvos dangčio gulėjo žalia jos korporacijos kepuraitė. Ausys skambėjo šventovėje Juzės Daugielienės sugiedota "Ave Maria" ir Onos Mikulskienės kanklės. Dėjom gvardikus ant jos karsto kaip paskutinį atsisveikinimo simbolį, sugiedoję Tautos himną, kuris jos akyse visada išspausdavo ašaras. Tebūnie jai lengva Amerikos žemė, nors jos gimtosios žemės ilgesys ruseno iki paskutinės gyvenimo valandos.

Didelio krašto didelės problemos

RIMAS AMALVISKIS

Š.m. liepos 30 d. Šv. Tėvas pirmą kartą istorijoje atvyko į Braziliją. Neabejoju, kad plataus pasaulio lietuvių domina ne tik šis kraštas, bet ir bendra Katalikų Bendrijos padėtis dabarties įvykių verdenėje. Mėginu tai trumpučiais bruožais pateikti maloniems "Tėviškės Žiburių" skaitytojams.

K. Bendrija Brazilijoje 9 mil. kv. km plotuose apima arti šimto milijonų katalikų, susibūrusių į 5.772 parapijas, kurios išskaidytos net keturiuose tūkstančiuose apskričių (municipios). Yra parapijų, turinčių šimtus km ploto, yra puošniausiu, aukšu ir brangakmeniais tviskančių katedrų ir varganų koplytelių (capelinhas).

Brazilija šiuo metu turi tik 12.779 kunigus ir 355 vyskopus, bet... dauguma kunigų gyvena apstaalauja didmiesčiuose, o karšto gilumoje, kartais per šimtus km, nėra nė vieno kunigo: šalia visokeriopo vargo, įvairių tropinių ligų, prisideda sunkiai pakeliamos klimatinės sąlygos.

Retai apgyventi džunglių plotai turi dideles misijas, kurių vyskupai verčiasi vos su keletu kunigų. Tų misijų būklė be galo sunki. Buitis tenai pavojinga dėl valdžios institucijų silpnumo ir nepakankamo saugumo nuo gobšių išnaudotojų, vis steigiančių naujas latifundijas (dvarus), kurios apima šimtus tūkstančių ha ploto. Labai žiauriai skriaudžiami, išnaudojami vargingi žemdirbiai.

Tų varguolių atkakliu gynėju labai išgarsėjo Dom Pedro Casaldaliga Mato Grosso valstijoje. Ispanas, vienuolis, daugiau karys, negu dvasininkas, atkakliai kovoja prieš socialines skriaudas, daromas jo misijos žemdirbiams. Jo priešybė yra to paties Mato Grosso Diamantinės arkiv. Dom Geraldo Proenca Si-gaudas, viešai savo kaimyną apkaltinęs komunizmu.

Dar gana gausūs Brazilijos indėnai palengva tampa Kristaus Bendrijos nariais. Kaikurias jų gentis jau "sildo" Evangelijos spinduliai. Indėnų vadai savo žinioje jau turi per 150 tribos (indėnų giminių apgyventos apylinkės) su apie 300.000 laukinių ir puslaukinių gyventojų. Tik retas jų supranta portugalškai, beveik visi kalba savo genties kalba ar tarme. Katalikų misijos, jaunų energingų vyskupų vadovaujamoms, juos šviečia, kultūrina ir atkakliai gina jų interesus nuo gausių išnaudotojų. Šie drąsūs kovotojai už varguolių-žemdirbių teises, jų socialinės ir kultūrinės būklės palengvinimą dažnai apsaukiami viešais komunistais, nors tame labai maža tiesos.

Brazilijos Katalikų Bendrijos vadovybė šiuo metu reiškiasi trimis skirtingomis grupėmis: konservatorių, vidurio nuosaikiųjų ir kairieji-pažangieji. Realiam gyvenime šitės supgrupavimai nėra tikslūs, nes pvz. kard. Dom Vincente Scherer, Porto Alegre arkivyskupas, griežtai atmeta, kad būtų laikomas konservatorių vadu, lygiai taip galvoja ir Riodežaneiro kard. arkiv. Dom Eugenio Salles, kuris laikomas nuosaikiųjų grupės vadu. Trečioji vadinama "pažangiųjų", pakrypusi į marksizmą grupė yra vadovaujama seno asketo kard. Dom Helder Camara, atkaklaus kovotojo socialines žmogaus teises. Ji niekad nepasiskiria prieš žmogaus teisių laužymo komunistiniuose kraštuose. Dom Camara pažituros labai sutinka su pažitūroms S. Paulo arkiv. kard. Dom Paulo Evaristo Ars, viešai ir atvirai remiančio prokomunistinius sąjūdžius. Panašių pažitūrų yra S. Bernardo vysk. Dom Humes ir dar vienas kitas. Jų viešas atviras bendradarbiavimas su komunistais ir jų "teisių" gynimas spaudoje bei televizijoje, pavidamas šventovių komunistų mitingams kelia didelių rūpesčių tikintiesiems.

Šita "pažangiųjų" grupė yra aktyviausia ir stipriausia Brazilijoje. Todėl labai sunki ir atsakinga misija teko Šv. Tėvui gerai pažinti ir derinti krašto dvasiškios priešybės.

Galbūt nė viena pasaulio šalis šiuo metu neturi tiek sunkiai išsprendžiamų problemų: aštriausia socialinė nelygybė, kasmetinė milijoninė gyventojų migracija, latifundinė žemės ūkio struktūra, dvelkianti viduramžiais, aštrėjanti kairiųjų elementų įtaka milijoninėse darbi-

PRANEŠIMAS IŠ BRAZILIJOS

ninkų masėse, universitetų autonomija, steigianti valstybes valstybėje, kur vyrauja marksisistai profesoriai, indėnų problemos su nuolatiniais jų rezervatų teisių pažeidimais, nuolat laužomos pagrindinės žmonių teisės.

Salia to viso pasibaisėtina šuoliuoją infliacija (tik šiais metais jau pasiekė per 114%). Brazilui kasdien daugiau atsi-veria akys dėl užsienio kapitalistų išnaudojimo. Didžiosios firmos turi bilijonus dolerių metinio pelno, kuris be apmo-kestinimo išplaunkia į užsienį, o krašto skolos užsieniui jau išaugo arti šimto bilijonų dolerių, paskolų amortizacijai ir palūkanoms šiais metais teks išmokėti kitiems kraštams per 13 bilijonų dolerių. Tas išlaidas turės padengti eksportas ir galimos naujos paskolos. Tai visą ekonominį krašto gyvenimą stumia į vis vėlesnę bevilistikumą.

Daugiausia nukentčia blogai atlyginami milijonai dirbančių,

pensininkai bei švietimo institucijų darbuotojai. Krašto pažanga smunka, nepasitenkinimas auga ir braziliskasis milžinas vis labiau įsisiūbuoja. Visi kaltina visus ir iš to išplaunkia aštrūs susikirtimai politikoje. Salies parlamente ir valstijų seimuose tarpusavio kaltinimai šiomis dienomis priešo iki aštrių muštynių.

Atviras banditizmas išaugo iki tokio laipsnio, apie kurį prieš porą-trejetą metų niekas negalėjo pagalvoti. Didmiesčiuose jau sunku surasti žmogų, kuris nebūtų bent keletą kartų apiplėštas. Kasdien apiplėšiami bankai, pramonės, prekybos namai, užpuolami privatus butai, žudomi žmonės. Žmogus jau net savo pastogėje nesijauti saugus, o juo blogiau gatvėje. S. Paulo, Riodežaneiro ir kiti didmiesčiai banditizmu pralenkia visų kraštų kriminalinius nusikaltimus...

Tikrai niūrus vaizdas nuostabiai ramios, gražios Brazilijos, kurią aplankė Jonas-Paulius II.

PRANEŠIMAS IŠ VENECUELOS

Ką kiti rašo apie mus

ALEKSANDRA VAISIŪNIENĖ

Paskutiniu laiku Venecuelos laikraščiai išspausdino nemažai straipsnių, supažindinančių skaitytojus su mūsų tautos tragedija. Faktai pasidarė daug svarbesni tada, kai prasidėjo Afganistano užėmimas. Pradėta lyginti jį su Lietuvos okupavimu 1940 m.

"La Religion" dienraštis aprašė kovo 2 d. šv. Kazimiero minėjimą San Casimiro miestelyje, kur vyskupas Alfredo Rodriguez trumpai papasakojo mūsų tautos tragediją.

1980 m. kovo 14 d. tas pats dienraštis išspausdino straipsnį "El Renacimiento cristiano en Rusia" (Krikščioniškas atgimimas Rusijoje), kuriame rašė apie Nijolę Sadūnaitę, kuri buvo nuteista už "LKB Kronikos" platinimą. Ši slapta kronika esanti plačiai skaitoma pačioje Rusijoje katalikų tarpe. Teisme N. Sadūnaitė atsisakiusi advokato patarnavimo. Ji prašė, kad iš Rusijos kalėjimų būtų išleisti visi politiniai kaliniai.

1980 m. birželio 13 d. "La Religion" dienraštyje buvo išspausdintas straipsnis "Lituanian Nacion Martir" (Lietuva — kančių tauta), kuriame smulkiai pasakojama apie tragišką Baltijos tautų likimą, slapta Molotovo-Ribbentropo sutartį. Straipsnyje nurodoma, kaip sovietai sulaužė visas sutartis su Lietuva ir 1940 m. smurto keliu ją užėmė. 1940 m. liepos mėn. Lietuvoje buvo suimta 2.000 ikilių mūsų tautos veikėjų, pramonės savininkai, ūkininkai prarado savo nuosavybę, žmogaus teisės buvo kasdieną ir visur laužomos, o 1941 metais buvo išvežta iš Lietuvos į Sibirą 34.000 tautiečių, iš kurių tik mažda dalis liko gyvi. Nuo 1945 m. iki 1952 m. iš Lietuvos buvo išvežta į Sibirą 350.000. Apie 50.000 partizanų žuvo Lietuvos miškuose ir laukuose.

1980 m. birželio 14 d. dienraštis "La Religion" išspausdino straipsnį "Antanas Terleckas otra viktima del komunizmo" (Antanas Terleckas — kita komunizmo aukta). Jame smulkiai atpasakojo jo gyvenimą, užsiėmimą, veiklą ir suėmimą. Vienintelis ginklas, kuriuo Terleckas naudojosi, buvo jo tiesos žodžiai. Taip pat tame straipsnyje minimas tragiškas likimas Muencheno olimpiados aukso medalio laimėtojo sportininko Vlado Česiūno.

1980 m. minint 40 metų Lietuvos okupaciją, "La Religion" dienraštis išspausdino didžiulėmis raidėmis pirmame puslapyje antraštę: "Hoy 40 Aniversario de la ocupacion de Lituania, se ruega una plegaria por la pronta liberacion de tan catolicos".

ca nacion, martir por su fe" (šandieną sukanka 40 metų nuo Lietuvos okupacijos; prašome sukalbėti maldą už greitą išsilaisvinimą katalikiško lietuvių krašto, kuris tapo auka už savo garbingus išlikinimus).

Saleziečių kongregacijos Don Bosco šventovėje birželio 15 d. vyko kas valandą pamaldos, kuriose buvo meldžiamasi už Lietuvą. Apie tai buvo paskelbta ir "La Religion" dienraštyje.

Savaitinis politinis, ekonominis žurnalas "Zeta" birželio 22 d. išspausdino straipsnį "Cuarenta anos de combate" (Keturiasdešimt metų kova). Jame smulkiai aprašoma tragiška partizanų Juozo Daumanto-Lukšos mirtis. Lukša buvo išleistas knyga "Combatientes de la Libertad" (Partizanai). Ešą Lukša nusivylė, kad vakarų pasaulis buvo permažai atkreipęs dėmesį į okupuotą mūsų šalį. Grįžo atgal į Lietuvą ir ten žuvo.

1980 m. birželio 20 d. "El Universal" — didžiausias ir labiausiai skaitomas dienraštis Venecueloje įdėjo straipsnį "40 anos de la Invasion Sovietica a los Llamados Paises Balticos" (40 metų nuo sovietinės invazijos Baltijos kraštuose). Straipsnyje rašoma, kad Venecuelos lietuvių kolonija per birželio mėnesį išvyستė aktyvią informacinę veiklą vietos spaudoje, minint 40 metų sukaktį nuo sovietų okupacijos Lietuvoje. Visi trys Baltijos kraštai — Lietuva, Latvija ir Estija buvo tokiu pat smurto keliu užimtos, kaip ir Afganistanas. Lietuvių tautos pasipriešinimas esą remiasi slapta išiešančia spauda, kuri plačiai informuoja Vakarų pasaulį apie daromą skriaudą lietuvių tautai. Minima Helsinkio grupė ir jos kova už žmogaus teises. Iškeliamas B. Gajauskas, kuris savo laiką jau buvo atkėlęs 25 metus, bet šandieną ir vėl už tą pačią tiesos įieškojimo laisvę buvo nubaustas naujai 10 metų kalėjimo ir 5 metų tremties už priklausymą Helsinkio grupei.

"Impulso" — savaitinis žurnalas, kuris aptarnauja centrinės vakarų sritį, taip pat aprašė Lietuvos 40 metų sovietų okupacijos sukakties paminėjimą.

Teko girdėti, kad Valencijos mieste net keliuose laikraščiuose buvo išspausdinti straipsniai apie Lietuvos 40 metų okupaciją.

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte

Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni PIGIA KAINA.
P. LUBYS. Tel. 638-3171, 663-9096

Mirus sūnui ANDRIUI,

mielus — ANGELĘ ir KAZIMIERĄ AMBROZAIČIUS
nuoširdžiai užjaučiame —

Greičiųūn
ir
Cullimorų šeimos

Mūsų mylimo brolio

a.a. KAZIMIERO PUNDZIAUS,

Lietuvos karo mokyklos II laidos leitenanto, žuvusio už Tėvynės laisvę, 60-jų mirties metinių proga bus atnašaujamos Mišios Lietuvos Kankinių šventovėje, Anapilyje, 1980 metų liepos 20, sekmadienį, 11 val. ryto.

Nuoširdžiai kviečiame gimines bei pažįstamus prisiminti Velionį savo maldose —

Sesuo Emilija,
brolis Alfonsas Kanadoje
ir kiti giminės Lietuvoje

MYLIMAM BROLIUI A.A. PRANUI Lietuvoje mirus,

dr. HENRIKUI SOLIUI, jo šeimai bei Lietuvoje esantiems giminėms reiškiamo gilią užuojautą ir kartu liūdime —

Verutė, Kazimieras, Romas
su šeima Ottai

A+A SOFIJAI BALSINIENI

miirus, jos vyrui LEOPOLDUI BALSUI, broliui LEONUI ADOMAVIČIUI bei jų šeimoms gilią užuojautą reiškia —

M. A. Iškauskai

MYLIMAI ŽMONAI A+A SOFIJAI

amžinybėn iškeliavus, jos vyrą LEOPOLDĄ BALSĮ, Lietuvių Tautodailės Instituto pirmininką, nuoširdžiai užjaučiame —

Lietuvių Tautodailės Instituto
Čikagos skyrius

Netekusius sūnelio

mielus A. K. AMBROZAIČIUS nuoširdžiai

užjaučiame —

O. J. Dirmantai

T. L. Liorencai

B. S. Prakapai

Canadian Art Memorials Ltd.

176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius -
Bank of Canada, Bank of Montreal,
Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg.
King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms

Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą menišką darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

KAZLAUSKAS

YONGE MEMORIALS LTD.

2044 YONGE ST., Toronto, Ont. M4S 1Z9
Tel. 487-2147, vakarais 445-8955
Meistriškas darbas, puikūs lietuviški projektai
ESTŲ PAMINKLŲ BENDROVE

Mobawk

Furniture Ltd.

PILNAS NAMŲ APSTATYMAS

- * Elektros reikmenys
- * Televizijos aparatai
- * Skalbiamosios mašinos
- * Vaikų baldai
- * Įvairūs kilimai
- * Saldytuvai
- * Valgomųjų kambarių apstatymas ir kt.
- * Siuvamos mašinos
- * Rašomos mašinėlės

Nemokamas pristatymas į namus.

KRAUTUVĖS:

Vakaruose — Rytuose —
137 RONCESVALLES Ave. 2448 DANFORTH Ave.
Tel. 537-1442 Tel. 699-4444

Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro.

Jo Ekscelencija vyskupas JULIJONAS STEPONAVICIUS šventina a.a. kun. Karolio Garucko paminklą Ceikinių šventoriuje 1980 m. balandžio 10 d. Šis vyskupas tebėra komunistinės valdžios nušalintas nuo Vilniaus arkivyskupijos administratoriaus pareigų ir gyvena kaip tremtinys Žagarėje. Manoma, kad jis yra nepasakelbtasis kardinolas

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

PAGALBA BALTIJAI

Melioracijos ir vandens ūkio ministerijos inž. Dalia Krupickienė savo rašiniu „Žalias pakrančių rūbas“ birželio 5 d. „Komjaunimo Tiesoje“ palietė Baltijos jūros problemas. Tiesioginius ryšius su Baltija turi septynios valstybės, daugiau ar mažiau teršiančios šios jūros vandenį. Baltija kenčia dėl savo seklumo, nes vidutinis jos gylis tėra 48 metrai. Savo vandenų Baltija negali atnaujinti dėl beveik visiško uždaroimo. Baltijos jūros šaltys yra pasirašiusios tarptautinę konvenciją, kuri jas įpareigoja nuo 1985 neišleisti į jūrą neišvalytų vandenų. Lietuvos už visus savo vandenis taip pat plukdo į Baltijos jūrą. Visų Lietuvos vandens telkinių krantų ilgis siekia net 123.000 kilometrų. Inž. D. Krupickienė kalba ne tik apie vandens valymo įrenginius, bet ir apsaugines pakrančių želdinių zonas, kurios sulaukytų iš dirvos išplaukiančių chemikalų. Esą vienas hektaras miško, mokslininkų apskaičiavimu, sunaudoja iki 500 kilogramų įvairių cheminių junginių. Neapželdintų pakrančių Lietuvoje dar tebėra apie 2.500 km. Kompiškesnės želdinimo schemas rajonams jau pradėjo ruošti Lietuvos statybos ir architektūros mokslo instituto tyrimo institutas, o atskirus apželdinti projektus ūkiams jau senokai ruošia Lietuvos žemėtvarkos projektavimo institutas. Lig šiol tebėra neišspręstas klausimas, kas tuos želdinius sodins ir kas juos prižiūrės. Tokia mažų plotelių priežiūra būtų persunkti miškininkams, o ūkiuose ir taip jau trūksta darbo jėgos.

PANEVĖŽIO VARTAI

Panevėžio miestą nutarta papuošti gražiais bei originaliais vartais. Jiems suprojektuoti buvo paskelbtas specialus konkursas. Geriausias projektą pateikė panevėžietis architektas Juozas Skublikas. Jam dabar patikėti galutiniai miesto vartų planai. Vertintojų komisija nutarė pirmos premijos neskirti, o antrąją įvertino J. Skubliko ir vilniečio architekto Arkadijaus Varankos darbus. Trečioji premija teikiama Vilniaus dailės instituto studentui Alfredui Pajudžiui, būsimajam skulptoriui. Panevėžyje dabar jau statomi nauji kultūros rūmai, kurių planus paruošė miestų statybos projektavimo institutas. Kau no skryliaus specialistai: vyr. architektas G. Simaitis, vyr. inž. A. Senkus ir vyr. konstruktorius A. Ražaitis. Rūmose bus 795 vietų žiūrovų salė, 550 m. kvadrato šokių arena jaunimui. Mažesnę 250 vietų salę yra numatyta paskaitoms, pasitarimams, renginių aptarimams. Viena rūmų dalis teks civilinės metrikacijos biurui.

PROPAGANDINIS FILMAS

Lietuvos kino studijos rež. Lina Lazėna sovietinio keturiadėsimetmečio pagaminimo propagandinį filmą „Keturiadėsimųjų birželis“ B. Jursės pranešimu „Komjaunimo Tiesos“ 110 nr., filmui buvo panaudota archyvinė medžiaga, vaizduojanti Klaipėdos atidavimą Trečiajam Reichui. A. Hitlerio Klaipėdoje pasakytą kalbą, Maskvos surežisuotą „džiaugsmo“ demonstracijos Lietuvos miestuose. Esą tolimesnį vokiečių porvėrį į Lietuvą tada sustabdė Sovietų Sąjungos ir Vokietijos pasirašytą sutartį, Raudonosios Armijos daliniai. Kauno istorijos muzėjaus sodelyje yra nufilmuotas pasikalbėjimas su J. Paleckiu, V. Karveliu bei kitais kompartijos talkininkais. B. Jursė rež. L. Lazėnų vadina lenininos pradininku, atseit, Lenino garbintoju. Scenarijų šiam filmui paruošė pats rež. L. Lazėnas su Stasiu Trakimu, muziką — Algis Apanavičius. B. Jursė pasakoja: „Simboliški paskutiniai filmo kadrai: tarybinis

traktorius kol kas per nederlingą Lietuvos valstiečio lauką traukia daugiavagį plūgą, verčiantį pirmąsias kolektyvines vagas...“ Tas propagandinis filmas taipgi apima „savanorišką“ Lietuvos įsijungimą į Sovietų Sąjungą. Gaila, kad šiam filmui nepalietė 1941 m. birželio su pirmojo masinio lietuvių tremimo į Sibirą vaizdais, lietuvių sukilimų ir nepriklausomybės atstatymo paskelbimu.

LAZDYNŲ BASEINAS

Lazdynuose statomą uždara plaukimo baseiną atleidyto žadama pavadinti Vilniaus vandens sporto rūmais. Marija Bedrovaitė „Komjaunimo Tiesoje“ birželio 4 d. aiškina, kad naujasis baseinas turi 50 metrų ilgio. Pirmasis tokio ilgio uždaras baseinas buvo pastatytas Kaune ir priklauso „Pluosto“ imonei. Lazdynų baseine, kurio statyba vis dar nėra užbaigta, treniruosis 50-60 geriausių Lietuvos plaukikų. Žiūrovams įrengtos tribūnos turės 800 vietų, persirengimo kambariai plaukikams — 300 vietų. Pastatan bus įjungtos dvi bendrojo fizinio lavinimo salės, plaukimo laiką žymės elektroniniai vengrų gamybos prietaisai „Delfinas“. Neuzbaigto baseino direktoriumi jau esąs paskirtas Vytautas Zemaletis.

REKORDININKĖS KLAUSIMAI

Žymioji plaukikė Lina Kačiūnytė, pasaulio rekordininkė, su savo treneriu V. Kupšciu gegužės 27 d. „Tiesoje“ klausia: „Artejanai vasara respublikos plaukikams kelia nemažų rūpesčių. Kur treniruotis? Praėjo tie laikai, kai stipriausieji plaukikai, susirinkę į Zarasus ar Trakus, ruošdavosi varžybose. Dabar treniruojų traukė ir apimtis išaugo 5-6 kartus. Todėl reikia turėti baseiną, kuriame vanduo būtų reikiamos temperatūros, būtinos kitiems pagalbinėms patalpos. Vienintelis atviras baseinas su pašildomu vandeniu Vilniuje, priklausantis „Žalgirio“ sporto draugijai, remontuojamas jau ketvirtį metų ir šią vasarą neveiks...“ L. Kačiūnytė nori žinoti, kur tokiu atveju rengti Lietuvos plaukimo pirmenybes, kurios buvo numatytos liepos 3-6 d. Vilniuje. Ji taipgi prisimena ir neuzbaigtą Lazdynų baseiną: „Pirmenybės galima būtų surengti uždaram Lazdynų 50 metrų ilgio baseine. Bet jis iki šiol dar neatvėrė durų plaukikams, nors visi jo atidarymo terminai jau seniai pasibaigė. Kitais metais atvira baseine turi įvykti sąjunginės moksleivių spartakiados plaukimo varžybos. Ar bus sutvarkytas baseinas iki to laiko? 1979-aisiais respublikos plaukikai 77 kartus gerino Lietuvos rekordus suaugusiųjų ir jaunių grupėse. Tačiau tik 7 rekordai buvo pasiekti Lietuvoje. Mūsų respublikoje išaugo aukštos klasės plaukimo meistrai, olimpiniai prizininkai, pasaulio ir TSRS rekordininkai. O juk be reikiamos bazės sunku ugdyti naujus.“

VEŽLIO REKORDAS

Matas Dalba „Valstiečių Laikraščio“ 62 nr. faktais paremtu feljetonu plaka Šiaulių geležinkeliečius. Balandžio 28 d. jiems buvo atiduotas vagonas su kombinuotais pašarais. Jį reikėjo pristatyti į Gudžiūnų geležinkelio stotį, kurią nuo Šiaulių skiria 65 km. M. Dalba daro išvadą, kad į tą vagoną buvo įkinkytas vežlys, nes jis Gudžiūnų pasiekė tik gegužės 15 d. 15 val. Tai esąs naujas vežlio rekordas: „...per 18 parų vagonas su kombinuotais pašarais sukorė 65 km kelio. Per parą vidutiniškai važiuoja 3,3 km, per valandą — 132 metrus. Beje, kelionės metu kombinuotieji pašarai sugedo. Tačiau ar tai jau taip svarbu? Užtat vežlys pasiekė rekordą.“ V. Kst.

HAMILTON

A.a. ANTANAS ŽADEIKIS mirė 1980.VI.11. po neilgos ligos General ligoninėje. Velionis buvo telšiškis, gimęs 1918.IX.19. Nevedęs. Į Kanadą atvyko 1947 m. miško darbas. Vėliau dirbo įvairiuose darbuose. Hamiltone išgyveno daugiau kaip 25 metus. Palaidotas 1980.VI.16. prel. J. Tadausko Hamiltono Holy Sepulchre kapinėse, lydimas draugų, nes artimųjų ar giminių čia neturėjo. A. K.

UNVRISITETUS šiemet baigė ir įsigijo profesijas keletas jaunų Hamiltono lietuvių. Danguolė Juozapavičiūtė Toronto universitete baigė bibliotekininkės studijas ir jau gavo darbą. Toronto Ontario provincinės valdžios bibliotekoje. Rūta Siūlytė Otavos Carlton universitete baigė žurnalistiką ir pradėjo dirbti Otavoje Canadian Library Association. Anita Pakalniškytė Toronto universitete gavo vaistininės diplomą. Taip pat Toronto universitete farmacijos fakultetą baigė Dana Bilevičiūtė, kuri dabar atlieka praktiką Hamiltone, „Boot's“ vaistinių bendrovėje. Iritė Banevičiūtė Toronto Rayerson politotechnikos institute baigė viešbučių ir restoranų administravimo studijas ir jau dirba gražiajame „Chelsea“ viešbutyje. Į profesinę inžinierių sąjungą yra priimti jau seniau studijas baigę Petras Banevičius ir Laimutis Bakšys. Rudenį Loreta Zubaitė pradeda studijuoti teisę, Aušrelė Pleinytė — vers-

lo administraciją.

G. J. KRISTOLAICIAI į žentus ir marčias jau išleidžia abu savo gražiai užaugintus vaikus. Sūnus Edvardas birželio 28 d. vedė Deborą Sawiak. Jiems šaunios vestuvės buvo suruoštos Toronte, o dukra Ramona rugpjūčio 23 d. ištekė už Terry Doherty. Jų vestuvės įvyks Hamiltone.

IS AUSTRALIJOS, Melbourne miesto pas St. A. Jankauskus dvi savaitės viešėjo Danutė Zdanienė, kuri yra čia atskridusi aplankyti savo draugų ir giminių, gyvenančių Kanadoje bei Amerikoje. D. Zdanienė ir St. Jankauskienė abi anksčiau gyvenusios Lenkijoje ir kartu dainavusios Wroclowo lietuvių chore. Iš Punks pas savo seseris — D. Mačienę ir Ald. Aponavienę dviejų mėnesių vizitui yra atskridęs Algirdas Agurkis. E. Br. Milašius aplankė seni tauragiškiai M. V. Šeštokai, dabar gyvena Kalifornijoje, Los Angeles mieste.

VYTAUTAS ŪSEVIČIUS, kuris iš Australijos čia atvykęs išgyveno 8 metus, sulaukęs pensininko amžiaus, vėl grįžo į Australiją, kur ten su savo šeima gyvena jo dukra.

IS KAUNO pas savo tėvus J. V. Visockius ir Hamiltoną yra atvykęs jų sūnus Kazys. Seniai matytas ir brangus svečias žada šitame krašte viešėti ilgesnį laiką. K. M.

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

įsikūręs nuosavuose namuose —

Hamiltono Lietuvių Kredito Kooperatyvas

830 Main Street E., tel. 544-7125 L8M 1L6

Darbo valandos: pirmadieniais - ketvirtadieniais nuo 10 iki 5 val., penktadieniais nuo 10 iki 7 val., šeštadieniais nuo 9 iki 12 val. Liepos - rugpjūčio mėn. ir prieš ilgus savaitgalius šeštadieniais uždaryta. Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda. Nemokamas pinėlis čekių patarenavimas. Kapitalas — virš \$14,000,000.

TALKA

MOKAME UŽ:	
depozitus (P.C.A.)	4%
santautos	10%
term. depozitus 1 m.	10%
term. depozitus 3 m.	10%
reg. pensijų fondo	10½%
IMAME UŽ:	
nekiln. turto pask.	13%
osmenines paskolas	14%

LONDON, ONTARIO

REMONTUOJAMA SVENTOVĖ.

Praėjusį rudens samdyto rangovo buvo atlikti dideli šventės remonto darbai, o šiuo metu smulkus remontas atliekamas paties parapijos komiteto, sumanijai vadovaujamo V. Gudelio. Nemažai nuširdaus darbo įdėjo V. Gudelis, P. Radzevičius ir V. Vaitkus.

TRISPALVĖ IŠKILMESE.

Kanados 113-ojo gimtadienio ir Londono miesto 125-ojo gimtadienio proga birželio 30 d. Londono miesto rotulėje įvyko atitinkamos iškilmės. Specialioje ir labai iškilmingoje pilietybės teismo sesijoje Kanados pilietybę gavo 18 parinktų įvairių tautybių.

Welland, Ontario

NIAGAROS PUSIASALIS (apie 367,300 gyventojų), ypač vasarą, yra gyva ir judri Kanados dalis. Čia jau įsisavintas paprotys kasmet rengti Wellande ir St. Catharines rožių festivalius. Kur treniruotis? Praėjo tie laikai, kai stipriausieji plaukikai, susirinkę į Zarasus ar Trakus, ruošdavosi varžybose. Dabar treniruojų traukė ir apimtis išaugo 5-6 kartus. Todėl reikia turėti baseiną, kuriame vanduo būtų reikiamos temperatūros, būtinos kitiems pagalbinėms patalpos. Vienintelis atviras baseinas su pašildomu vandeniu Vilniuje, priklausantis „Žalgirio“ sporto draugijai, remontuojamas jau ketvirtį metų ir šią vasarą neveiks...“ L. Kačiūnytė nori žinoti, kur tokiu atveju rengti Lietuvos plaukimo pirmenybes, kurios buvo numatytos liepos 3-6 d. Vilniuje. Ji taipgi prisimena ir neuzbaigtą Lazdynų baseiną: „Pirmenybės galima būtų surengti uždaram Lazdynų 50 metrų ilgio baseine. Bet jis iki šiol dar neatvėrė durų plaukikams, nors visi jo atidarymo terminai jau seniai pasibaigė. Kitais metais atvira baseine turi įvykti sąjunginės moksleivių spartakiados plaukimo varžybos. Ar bus sutvarkytas baseinas iki to laiko? 1979-aisiais respublikos plaukikai 77 kartus gerino Lietuvos rekordus suaugusiųjų ir jaunių grupėse. Tačiau tik 7 rekordai buvo pasiekti Lietuvoje. Mūsų respublikoje išaugo aukštos klasės plaukimo meistrai, olimpiniai prizininkai, pasaulio ir TSRS rekordininkai. O juk be reikiamos bazės sunku ugdyti naujus.“

ATEJUS PAVASARIUI, pagyvėjo Wellando ir Port Colborne lietuvių pensininkų veikla: išjungė televizijas, užvožė knygas, metė kortas ir pradėjo krapštinėti apie namus ir kiemus. Kukliai buvo paminėta Motinos Diena ir sibiriniai trėminiai.

PASVENTINIS PAMINKLAS.

Birželio 1 d. Br. ir J. Luomanų iniciatyva kun. J. Liauba, OFM, Wellando Holy Cross kapinės pašventino prieš dešimt metų mirusio Broniaus Andriūso antkapį. Br. Andriūsis prieš Kanados Lietuvių Bendruomenės susiorganizavimą buvo Laikinojo Organizacinio Komiteto (LOKO) narys, vėliau keletą kartų išrinktas į KLB Wellando apylinkės valdybą.

SUSIRINKIMAS. Birželio 8 d. medžiotojų meškeriojų klubas „Lituanika“ turėjo narių susirinkimą, kuriame buvo apsparstyti veiklos planai ir nustatytos prizinio meškeriojimo bei medžioklės taisyklės. Po susirinkimo nuosirdžioje nuotaike pasivaisinta ir išbandyta laimė loterijoje.

GEGUŽINĖ. Liepos 27 d., 14 v., KLB Wellando apylinkės valdyba ruošia p.p. Bieliūnų sodyboje, R.R.2, Welland Oninių pobūvį (pikniką). Bus Onų pagerbimas ir gausi loterija. Rengėjai kviečia visus tautiečius dalyvauti. Savo dalyvavimu paremsite apylinkės valdybos veiklą. Besivašinant sodybos medžių pavėsyje, laukų platumoje bei žauma ir vakaro dainelė perkels mus į prieš daugelį metų paliktą gimtąjį kaimą Lietuvą.

J. Paužuolis

Vancouver, B.C.

ATSIŠVEIKINTA SU RADZEVIČIAIS. Skabeikių namuose birželio 15 d. įvyko lietuvių šachmatininkų pobūvis išvykstantiems į Torontą B. Aliui ir Danguolei Radzevičiams pagerbti. Jie, išstarnavę pensiją, išvyko gyventi artį savo dūters Rūtelės Girduškienės.

Po varžybų, kuriose dalyvavo B. Alius Radzevičius, Albinas Smilgas, Vincas Skabeikis, Petras Skucas, Edvardas Gumbelis, Kazimieras Vanašas ir Henrikas Tumaitis, B. Aliui Radzevičiui buvo įteikta Vankueviro lietuvių šachmatininkų taurė kaip žymiam šachmatininkui ir greitai žaidimui laimėtojui.

Ta proga buvo pasakyta daug kalbų, iškeliant B. Alio R. šachmatininko ir lietuvių veiklą.

Sachmatininkų žmonos pagerbė Danguolę Radzevičienę, jai įteikdamas tradicinę medžio skulptūrą. Žita Tumaitienė paminėjo jos veiklą lietuvių: įsteigimą šeštadieninių lietuvių mokyklos vaikams, jaunųjų šokėjų ir vaidintojų grupės. Visi prisimenam 1948 metus, kai nepriklausomos Lietuvos teisingumo ministro Stasio Šilingo dukte Danguolė (vėliau D. Radzevičienė) ir poeto Putino sesuo Marytė Mykolaitytė atvažiavo į Vankuverį. Žinia pasiekė jaunuosius mokslo, ir daugelis jų suvažiavo į Vankuverį.

Atsišveikindami B. Alius ir Danguolė padėkojo už kalbas, dovanas bei linkėjimus. Asara sužibo Danguolės akyse, kai ji užbaigė kalbą, sakydama: „Dieve, jiems visiems padėk.“ S-

Kelowna, B.C.

VIENTINIS LAIKRAŠTIS „Kelowna Capital News“ š.m. birželio mėnesį išspausdino ilgą informacinį straipsnį su antraštemis „Lithuanian Costume, one of last links with native land“, parašytą Maev Brenna. Prie straipsnio pridėta Janinos Leščinskienės nuotrauka, rodanti ją pasipuošusią tautiniais drabužiais. Straipsnio autorė ar autorius aprašo ne tik tautinius drabužius, bet ir p.p. Leščinskų gyvenimą Lietuvoje, Rusijoje (caro laikais) ir vėl Lietuvoje, iš kurios karo metu reikėjo pasitraukti pačioje karo ugnyje. Iš Vokietijos J. Leščinskienė atvyko Kanadon kaip tarnaitė ir dvejus metus dirbo Otavoje. Kiek vėliau atvyko ir jos vyras. Atlikę dvejų metų darbo sutartį, apsigyveno Lethbridge, Alta., mieste, kur ji dirbo ligoninėje, o vyras — valdžios tarnyboje. Išstarnavę pensiją, abu persikėlė į Kelowna miestą, kur gyvena gana daug pensininkų. Lietuvių čia mažai yra, tad nėra kur p. Leščinskienė pasirodyt su tautine apranga. Jinai padovanavo ją vietiniam muzėjui, kuris surengė įvairių tautybių aprangos parodą. Ks.

St. Catharines, Ont.

PAVERGTU TAUTU ORGANIZACIJOS atstovų posėdis įvyko birželio 26 d., pirminkaujant čekui Fred Pejskar. Buvo svarstyti Kanados užsienio reikalų ministerio bei kitų žymių kanadiečių palankūs atsakymai ir organizacijos pasistūtas raštus, liečiančius Madrido konferenciją bei boikotavimą maskvins olimpiados.

„THE ST. CATHARINES STANDARD“ vėl išspausdino S. Šetkaus rašinį, kuriame plačiai ir kritiškai pasisakoma prieš Vakarų kėliną Sovietų Sąjungos ir nesamas karines augstybės. Istorikai įrodymas sovietų valstybės silpnumas. Siūloma galinam laisvam pasauliui ne maldauti, bet reikalauti, kad Sovietų Sąjunga pasitrauktų į prieškarines sienas ir grąžintų laisvę pavergtom tautom.

JUOZAS ŠARAPNICKAS organizaciniais reikalais išvyko į Čikagą. Neseniai jis dalyvavo „Ramovės“ suvažiavime Klevelande, L. Bendruomenės surengtoje politinėje konferencijoje Vašingtone, kaip ramovėnų priminkinis surengė sėkmingą gegužinę prie Wellando, kaip SLA pirminkas Hamiltone ir šiemet A. Padolskio sodyboje, Paris, Ont., rengia didelę gegužinę įamžinti A. Kalinausko vardui Lietuvių Fonde. Šis SLA skyrus jau yra įnešęs \$900. Čikagon J. Šarapnickas išvyko parinkti medžiagos jo planuojamam knygai apie lietuvių kovas žemaitijoje, kur jis yra partizanavęs ir kovojęs žemaičių pulke. Kor.

PATIKSLINIMAS. „T2“ 26 nr. aukojusių Tautos Fondui sąrašą klaida: vietoje J. Kavaliūno turėjo būti J. Karaliūnas. J. Paukštys

Minint sibirinius trėminius DELPAS, Ont., padėtas vainikas prie Lietuvos kankinių kryžiaus. Iš kairės: STEPAS JAKUBICKAS, AUDRA BERZINTY, RITA AMELOTTE

Nuotr. A. Rudoko

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

KAI VENECIJOJE VYKO septynių laisvojo pasaulio vadų konferencija, PLB valdybos pirm. V. Kamantiesiems pasiektas telegramas. Jose džiaugiamasi sovietinės invazijos į Afganistaną pasmerkimu, tvirtu reikalavimu, kad iš tos šalies būtų atitraukta sovietų kariuomenė. Pasaulio vadams primenama, kad Sovietų Sąjunga jau prieš 40 metų okupavo Baltijos valstybes — Lietuvą, Latviją ir Estiją. Ši okupacija buvo įvykdyta prieš tų trijų tautų norą. Tai ir dabar liudija nesiliaujantis lietuvių, latvių ir estų priešinimasis okupantui bei jų pagalbos šauksmas. Tokia Baltijos šalių okupacija trukdo teisingos taikos bei saugumo įgyvendinimą ne tik Baltijos kraštuose bet ir visame pasaulyje. Tikrajam atslūgiui įgyvendinti yra būtinas teisės viešpatavimas, valstybių nepriklausomybių gerbimas. Ne tik Afganistanas, bet ir Baltijos valstybės turi atgauti savo nepriklausomybę. Toliau V. Kamantas apgailestauja, kad vadų konferencija visiškai nutylėjo Baltijos valstybes Sovietų Sąjungos padaryta nusikaltima, nepaisydama bausių jo pasekmių.

JAV TEISINGUMO DEPARTAMENTO sudaryta speciali komisija pradeda tirti II D. karo nusikaltėlių bylas, pasinaudodama netgi Sovietų Sąjungos pateikiamais dokumentais bei liudininkais, jeigu komisijai jie atrodą patikimi. Amerikos Lietuvių Taryba, nuogaustadama, kad sovietinis okupantas gali apkaltinti ir visiškai nekaltais asmenis, nutarė išdirbti specialią kartoteką, kurioje planuojama įtraukti visus sovietų talkininkus, kurie žiauriai tardė, kankino, kalino ir žudė Lietuvos žmones. Tokių asmenų pavardes ir faktus prašoma pranešti Amerikos Lietuvių Tarybai, 2806 West 63rd Street, Chicago, IL 60629, USA. Reikalui esant, ši kartoteka bus panaudota ginti nekalčius lietuviams, atmetsti nepaamtuotiems kaltinimams mūsų tautai.

KUN. DR. JONAS SAKEVICIUS, MIC, Sv. Kazimiero parapijos klebonas Britanijos sostinėje Londone, mėnesį trukusias atostogas praleido Čikagoje, kur gyvena jo sesers ir brolių šeimos. Londone jį pavadavo montrealietis kun. S. Kulbis, SJ. Čikagoje kun. dr. J. Sakėvičius, MIC, turėjo ilgesnį pasitarimą su PLB valdybos pirm. V. Kamantu bendruomeniniais Britanijos lietuvių reikalais.

KOMPOZ. VYTAUTU BACEVICIUI, mirusiam maždaug prieš 10 metų Niujorke, norima pastatyti antkapinį paminklą. Iniciatyvos ėmėsi vilniešis mirtį globojusi Elena Baublaitienė, į paminklą statyti komitėtą pakviesdama Bronę Spudienę ir muz. Mykolą Cibi. Aukos prašoma siųsti E. Baublaitienės, 94-17 Jamaica Ave., Woodhaven, NY 11421.

Australija

JONINIŲ VAKARA Sydneyjaus Lietuvių Klubas surengė birželio 21 d., programai atlikti pakvietęs tautinių šokių grupę „Šukūrys“, vadovaujamą Marinos Cox. Ji buvo susieta su Joninių naktimi — lauzų, margašpalvių šokių, dainomis, papročiais žiedo įšokimu. Atokvėpio metu visi dalyviai traukė lietuviškas dainas, išjudinti akordeonistų J. Maksavio ir P. Viržinto. Vakarą užbaigė bendrais visų dalyvių šokiais.

DISKUSIJŲ KLUBAS Newcastelyje surengė išleistuvės Europos išvykstančiam prof. dr. V. Donielaui. Jo išvyka, susieta su moksliniais reikalais ir konferencijomis, truks iki sekančių metų pradžios. Didžiąją jos dalį praleis V. Vokietijoje, lankysis Britanijos Oksfordo universitete, dalyvaus filosofų konferencijoje.

GENĖ IR SIMAS KUDIRKOS Australijoje praleido beveik visą birželio mėnesį ir į JAV išskrido liepos 1 d. iš Sydneyjaus. Buvo aplankytos beveik visos didžiosios Australijos lietuvių kolonijos — Perthas, Adelaidė, Melbourne, Hobartas, Kanbera, Sydneyjaus. Visur jis spaudė susitikimus su lietuvių, spaudos žmonėmis, dalyvavo pamaldose, Adelaidėje aplankė lietuviškas savaitgalio mokyklas. Viešint Melbourne, vietinė televizija transliavo amerikiečių televizijos filmą apie jį ištisusią tragediją. Po transliacijos buvo duotas pasikalbėjimas su patiu S. Kudirka.

Žiūrovams buvo parodyta jo tragedija aprašiusi knyga anglų kalba „Tiem, kurie dar yra jūroje“.

DAINOS IR POEZIJOS POPIETE birželio 1 d. Melbourne Lietuvių Namuose surengė M. K. Ciurlionio klubas. Pijus Vaičaitis, turintis jau 75 metus amžiaus, padėkdamas net 12 mūsų poetų lyrinių bei satyrinių eilėraščių. Pluošta estradinių dainų atliko sol. Rita Tamošūnaitė-Maciulaitienė su magnetofonu juostelėn įrašyta palyda. Satyrinius savo eilėraščius skaitė Juozas Mikštas.

LIETUVISKA SEIMA ADELAIDEJE gegužės 17 d. sukūrė Gintaras Kubilius ir Jūratė Vencutė. Šv. Kazimiero parapijos šventovėje jungtinių apeigų atliko klebonas kun. A. Spurgis, MIC. Jaunais net ir kitų lietuvių kolonijų nariams yra žinomas kaip tautinių šokių šokėjas, smuikininkas, deklamatorius ir vaidintojas. Jaunoji taipgi ilgus metus priklausė tautinių šokių grupei, gražiai kalba lietuviškai. Vestuvių vainikas, kurioms vadovavo Pr. Pusdesis ir E. Varnlenė, įvyko parapijos salėje. Dar sveikinimų buvo gauta iš Lietuvos, JAV ir Kanados.

Britanija

LIETUVIŲ KANKINIŲ MINEJIMAS Bradforde birželio 22 d. buvo pradėtas kapeliono kun. J. Kuznickio atnašaujami Mišiomis ir pamokslu Sv. Onos šventovėje. Gedulo kaspinu perrištą Lietuvos vėliavą prie altoriaus atnešė E. Radzevičius, lydimas tautiniais drabužiais paspuosius Nottinghamo moterų sekte, kuris vėliau giedojo Mišių metu. Jas buvo užrašęs „Vyčio“ klubas. Klubas salėje tęstame minėjime kalbėjo kun. J. Kuznickis, primindamas sovietinę priespaudą ir terorą okupatoje Lietuvoje, cituodamas sukaustyninko prel. J. Gutausko eilėraščių posmus. Dainų programą atliko Nottinghamo moterų sekte, trejetą liaudies melodijų kanklėmis paspokino E. Vainorienė su dukra Nijole. Padėkos žodį tarė „Vyčio“ pirm. V. Gurevičius. Visiems sugedojus himną, buvo išklausytas Vatikano radijo įrašas apie sovietinių trėminių nežmonišumą. Minėjime buvo renkamos aukos Tautinės Paramos Fondui.

Šveicarija

DR. ALBERTAS GERUTIS, Berne gyvenantis Lietuvos diplomatas, yra užmezgęs glaudžius ryšius su ukrainiečiais. 1979 m. spalio pabaigoje jis skaitė paskaitą ukrainiečiams Šveicarijos sostinėje Berne, paliesdamas lietuvių ir ukrainiečių santykius tarp dviejų pasaulinių karų, kai Lietuva turėjo nepriklausomą savo valstybę. Ši paskaita dabar atspausdinta Muenchene leidžiamame ukrainiečių žurnale „Šeštasnį“ („Dabartis“). Žurnalas jungia vidurinės kartos ukrainiečius, V. Vokietijos atvykusius II D. karo metais. Net 10 žurnalo puslapių užimančiam rašinėj dr. A. Gerutis pasakoja, kaip nepriklausomą Lietuvos organizacijos, ypač Šiaulių Sąjungą ir Vilnių Vaduotų Sąjungą, bendradarbiavo su ukrainiečių grupėmis ir paskirais veikėjais, kovojusiems už Ukrainos laisvę. Lietuviai labiausiai rūpėjo atgauti savo sostinę Vilnių. Kai Lenkija užgrobė vakarinę Ukrainos dalį su Lvivo miestu, lietuvių ir ukrainiečių siekliai tapo labai panašūs. Artimiausi ryšiai buvo palaikomi su Tautine Ukrainiečių Organizacija, kuriai vadovavo plg. E. Konovalecas, nužudytas NKVD agento 1938 m. Rotterdame. Su minėtoju ukrainiečių vadu Ženevoje buvo susitikęs ir Lietuvos užsienio reikalų ministr. D. Zauinis. Lenkai tada apkaltino Lietuvos vyriausybę bendradarbiavimu su „ukrainiečių teroristais“. Dabartinė būklė yra pasikeitusi, nes Sovietų Sąjungos kontrolėje atsidūrė visos trys tautos — ir lietuviai, ir ukrainiečiai, ir netgi lenkai. Dr. A. Geručio nuomone, dabar visos nerušiškos tautos turi teikti savo jėgas bendrai kovai prieš sovietinį imperializmą. Kai praėjusį pavasarį Šveicarijoje lankėsi ukrainiečių disidentas gen. P. Grigorenka, pasikalbėjimą su juo turėjo dr. A. Gerutis. Generalas ir jo žmona teigė, kad jie turėjo artimus ryšius su lietuviais, kovojančiais už žmogaus teises ir savo tautos laisvę.

Vokietija

A.a. AUGUSTAS SIMOKAITIS, gimęs 1907 m. sausio 1 d. Niujorke, kraujo vėžiu mirė gegužės 7 d. Kaiserslauterne. Kūdikiu parvežtas į Lietuvą 1907 m., su tėvais gyveno Kanūku kaimė iki išvykimo

Vilniečių sąskrydis

Pagrindinis rūpestis — veikalo "Rytų Lietuva" leidyba

STP. VARANKA

S.m. birželio 28 d. JAV ir Kanadoje gyvenę vilniečiai vėl suvažiavo į Paris, Ont., pas p.p. Česnulių. Registracijos lapas rodė jų 42.

Suvažiavimą pradėjo Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos Kanados padalinio pirm. Stepas Varanka, kviesdamas atsistojimų pagerbti Sibiro tremtinius ir žuvusius Lietuvos bei Vilniaus kovotojus. Pirmininkauti buvo pakviestas Albertas Misiūnas, lietuvių radijo valandėlės vedėjas Detroito, sekretoriauti — dr. Genovaitė Bijūnienė, neseniai persikėlusį iš Montrealio į Torontą.

Zodis iš Čikagos

Darbotvarkės pradžioje perskaitytas Sąjungos pirm. dr. J. Salnos sveikinimo raštas, kuriame ypač pabrėžtas rūpestis išleidimu veikalo "Rytų Lietuva". Esą su prof. J. Puzino ir Z. Daiškos mirtimis veikalo paruošimas buvo atsidūręs pavojuje. Reikalas susitvarkė, kai veikalo paruošimo darbą perėmė dr. Algirdas Budreckis. Į pagalbą atėję rėmėjai — V. Šimkus, dr. J. Šalna, I. Sekmokienė, J. Lekas, VKLS Čikagos skyrius, Illinois liet. gydytojų skyrius ir kt. Centro valdybos nutarimu, mėcenatais bus laikomi paaukoję \$1000, rėmėjais — \$100, garbės prenumeratoriais — \$25. Veikalo prenumerata — \$25. Jau galvojama ir apie anglišką veikalo laidą.

Taip pat raštu sveikino Valerijonas Šimkus, "Laisvosios Lietuvos" laikraščio kolegijos pirmininkas, K. Baronas iš V. Vokietijos, Stp. Jakubickas, LAS atstovas, o telefonu iš Čikagos — Ant. Petkauskas.

Kanados vilniečių pirm. Stp. Varanka padarė pranešimą apie jo valdybos atliktus darbus: Spalio 9-tosios minėjimą, dalyvavimą Vilniaus un-to 400 metų sukakties minėjime, straipsnius spaudoje, suplanuotą, bet dar neįvykusių muzik. J. Siniaus kūrybos koncertą ir kt.

Nepatikimi sąjungininkai

St. Catharines skyriaus pranešime Juozas Dilys sakė, kad į vilniečių perspėjimus dėl lenkų išeivijos savinimosi Vilniaus ir Lvovo lietuvių visuomenė kreipia permažai dėmesio. Jeigu atsistatytų Lietuva su kitomis pavergtomis tautomis, lenkai Vilniaus nepaliktų ramybėje. Ten yra Lenkijos atstatytojo maršalo Pilsudskio motinos kapas ir jo širdis. Esą pasigirsta balsai: norint atgauti pavergtomis tautomis laisvę, reikia bendromis jėgomis prieš rusus kovoti. Tam reikalui Londone, Anglijoje, esanti įsteigta organizacija, propaguojanti Rytų ir Vidurio Europos federaciją. Tuo reikalu 1980.VI.9 "Europos Lietuvyje" buvo išspausdintas J. Vilčinsko straipsnis, kuris tą jungimosi idėją skleidžia. Jis dėsto kaip 19 š. pabaigoje ir šio pradžioje buvo bandoma jungtis, siekiant nusikratyti rusų priespauda. (Gaila, Vilčinskas nepasakė, kad tas idėjas skelbė socialistai tais pačiais šūkiais, kaip ir komunistai. Lietuvių jungimosi į revoliucininkus pradininku ir atstovu buvo J. Pilsudskis, S. V.).

J. Dilys priminė, kad 1918.VI. 30 Lietuvos Tarybos įgaliotas prof. A. Voldemaras Berlyne pasirašė su lenkais bendradarbiavimo sutartį. Kas iš to išejo, įvykiai skaudžiai parodė. Lenkai, užuot talkinę pavergtiems, talkino pavergėjams rusams. Jie prieš Lietuvą pasiuntė Želigovskį, prieš Ukrainą — gen. Halerį. Lietuva sunkiai atsistatė, o Ukraina tapo padalin-

ta tarp Lenkijos ir Sov. Sąjungos. Jeigu Ukraina būtų tapusi nepriklausoma valstybe, politinė padėtis Europoje būtų visiškai kitokia. Savaime suprantama, tada rusai būtų buvę daug silpnesni.

Pasak J. Dilio, praieityje Lietuvą susilpnino ir iš dalies sunaikino ne vokiečių, rusų ar totorių fizinės jėgos, bet lenkų klasta. Tiesiog keista, sakė pranešėjas, kad lietuviai per tiek šimtmečių nieko neišmoko ir lenda į lenkų klastos spąstus. Šis neva pavergtų tautų organizavimas prieš rusus yra abejotinas. Tiesa, lenkai nori rusų priespaudos atsikratyti, bet išsivadavę iš rusų, vargu ar pasikeis, nes savo prieškarinės politikos ir dabar neatsisako. Vilniaus ir Lvovo atžvilgiu jie savo politikos nėra atšaukę. Lietuvai esą reikalingi sąjungininkai, bet tikri ir nuoširdūs. Jeigu Ukraina būtų laisva, galima būtų galvoti apie federaciją ar kokią sąjungą.

Detroito skyriaus pranešimą padarė sekr. Eugenija Bulotienė, paminėdama, kad numatyta surengti Vilniaus Diena, kurios meninę programą atlikti sutiko Hamiltono "Aukuras". Be to, skyrius teikia lėšas veikalui "Rytų Lietuva", rūpinasi buvusio VLKS pirmininko Veikučio globa (šiuo metu senelių prieglaudoje).

Lėšos ir kiti reikalai

Susirinkusiųjų dalyvių buvo klausama, kaip tas veiklas "Rytų Lietuva" (500-600 puslapių su 15-16 žemėlapių) bus finansuojamas. Į tai atsakyta, kad tuo reikalu "Tėviškės Žiburiuose" š.m. 26 nr. išspausdintas straipsnis "Paruošta "Rytų Lietuva", kuriame yra įdėti VKLS pirm. dr. J. Salnos atsisaukimai — vienas į vilniečius, kitas į visus pasaulio lietuvius, kad kiekvienas prisidėtų prie to veikalo išleidimo ne tik lietuvių, bet ir anglų kalbomis.

Sąskrydyje dalyvavęs V. Matulaitis siūlė kreiptis į Lietuvos Fondą paramos, kad minimą knygą papiginti galėtų gauti lietuviškos mokyklos ir bibliotekos.

Br. Saplys pageidavo, kad aukotojų sąrašas gale knygos nebūtų spausdinamas, nes tai nuvertintų mokslinę knygos reikšmę. Jis siūlė aukotojų sąrašą pridėti atskiru lapu knygos gale, kaip kad daro "Lituanus". Kanados vilniečiams pavesta įieškoti mėcenatų ir stambesnių aukotojų. J. Dilys leidžiamai knygai pasižadėjo skirti \$500, o gal ir \$1000.

Paskaitą "Pomirtinė Donelaičio kelionė į Vilnių" skaitė S. Varanka. 1979 m. vilniečių sąskrydis buvo skirtas Vilniaus universiteto 400 metų sukakties paminėjimui, o šių metų — Donelaičiui.

Sumanymuose pasiūlyta, kad sąskrydžiai būtų rengiami rečiau. Susirinkusieji su tuo nesutiko. Susirinkimo pirm. A. Misiūnas pasiūlė, kad Petro ir Povilo dienos išvakarėse šeiminiui Petriui ir Pauliui Ancevičienėi iš Otavos būtų sudainuota "Ilgiausių metų".

V. Matulaitis iš Toronto rodė spalvotas skaidres ir filmą iš Vilniaus ir nepriklausomybės laikų. Susirinkusieji skaidrėse matė jaunystėje jiems matytas vietas, šventoves, pastatus ir tėviškės laukus. Filme vienas kitas net save atpažino. Kai vilnietis Žižmaras lankėsi Lietuvoje, geležinkelio stotyje jį pasitiko jaunuoliai ant pečių laiptais nešę žemyn. Vienas iš nesąncijų buvo ir pats skaidrių rodytojas Matulaitis.

Suvažiavimas baigtas Kanados vilniečių pirm. Stp. Varankos išreikštu padėkos žodžiu šeiminiams p.p. Česnuliams, prezidiumui, dalyviams ir Lietuvos himnu.

• Norintiems susipažinti su "Tėviškės Žiburiais" jie siunčiami nemokamai. Metinė prenumerata naujam skaitytojui — \$10, reguliari — \$14.

A.A. VLADAS VESELAUSKAS, 70 m., spaudos bendradarbis, miręs š.m. birželio 9 ar 10 d. Gimė Vidiškiuose, baigė Ukmergės gimnaziją, studijavo Kauno universitete. Išvyko P. Amerikon 1927-8 m. ir Buenos Aires mieste vertėsi prekyba. 1950 m. persikėlė į Čikagą. Pastaruoju metu gyveno Miami, kur ir mirė, palikdamas liūdinčią žmoną Efroginą Navickaitę-Veselskienę. PR. A.

A.A. PLATONAS PREIBYS, palaidotas lietuvių kapinėse Mississauga š.m. liepos 2 d. Buvo gimęs 1920 m. Zemaitijoje. II D. karo metu įstojo į lietuvių savisaugos batalijoną, kuris vėliau pateko į vokiečių rankas ir buvo paskirtas darbams Vokietijoje prie aerodromų. Karui pasibaigus, kaip ir kiti karo pabėgėliai, apsigyveno Wieshadeno stovykloje. Ten susipažino su N. Salmiraitė, ir ją 1947 m. vedė. Emigravę Kanadon, pradžioje apsigyveno Montrealyje, vėliau — Toronte. Dirbo stovykloje. Visuomeninėje veikloje nedalyvavo, bet sielojosi Lietuvos likimu ir duosniai aukojo jos laisvinimo reikalams. Iš Lietuvos išvykdamas pasiėmė sauja žemės, kurią išsaugojo iki mirties. Jo pageidavimu ji buvo užberta ant jo karsto kapinėse. Vėlonis paliko liūdinčią žmoną Niną, uošvę Salmirienę ir kitus gimines.V.E.

Toronto Lietuvių Akademikų (alumnų) Draugijos pirmūnei ir draugijos sėkmingą veiklą įgalinusiai ilgametei jos sekretorei —

SOFIJAI BUTKEVIČIENEI - BALSIENEI mirus,

reiškiamo gilią užuojautą jos vyrui, sūnui ir artimiesiems.

A.a. Sofijos pasigesianti —

Toronto L. Akademikų (alumnų) Draugija

Veikliai mūsų nare

A+A

SOFIJAI BUTKEVIČIENEI - BALSIENEI

mirus, jos vyrui LEOPOLDUI BALSUI, sūnui VILIUI BUTKEVIČIUI, broliams LEONUI ir VLADUI ADOMAVIČIAMS, jų šeimoms, seseriai ELENAI Lietuvoje reiškiamo nuoširdžią užuojautą ir kartu liūdime —

Pabaltijo Moterų Tarybos Kanadoje lietuvių grupė

A+A

JONUI JACKUI

mirus Čikagoje,

Jo broliams, sesutei ir visiems artimiesiems reiškiamo

gilią užuojautą —

M. Račys

J. Venslovaitis

D. Renkauskas

K. Juzumas

A. Underys

L. Alekna

K. Baltramaitis

Z. Zaleskis

J. Stanaitis

P. Bakšys

A. Kairys

A. Melvydas

Galite gauti pagalbą apmokėti sveikatos draudai OHIP

Jei gyvenote Ontario provincijoje bent 12 mėnesių, turite teisę gauti finansinę pagalbą apmokėti Ontario Sveikatos Draudai (Ontario Health Insurance):

- Jei esate nevedęs ar netekėjusi ir jūsų apmokestinama pajamų suma nesiekia \$4,000 arba jūsų šeimos apmokestinamos pajamos nesiekia \$5,000.
- Jei laikinai esate nepajėgus sumokėti OHIP draudos dėl nedarbo, ligos, invalidumo arba finansinių sunkumų.

Arba visai neprivalote mokėti OHIP draudos

- Jeigu jūs arba jūsų sutuoktinis-e turi 65-rius metus ar daugiau ir gyvena Ontario provincijoje prieš tai 12 mėnesių, gali prašyti atleidimo nuo mokesčio už gydymo ir ligoninės paslaugas.

Norint gauti daugiau informaciją, reikia kreiptis į vietinę OHIP įstaigą (telefonų knygoje įrašyta Ontario Health Insurance Plan skiltyje).

Ontario

Ministry of Health

Dennis R. Timbrell
Minister

Pogrindžio "Pastogė"

Cia spausdiname pirmojo "Pastogės" numerio įžanginį žodį, kuris išryškina naujojo leidinio užmojus. RED.

PASTOGĖ skiriama tiems, kurie nori laisvai kurti.

Ką reiškia būti laisvu? Ir kas yra laisvė? Nėra absoliučios laisvės — paskubės atsakyti ortodoksas. Filosofas pareikalaus tikslaus apibrėžimo. Tačiau būti laisvu — tai tokia pat natūrali žmogaus būseną, kaip ir kvėpuoti. Ir smaugiamam neberūpi teoriniai samprotavimai, jis nori vieno — giliai įkvėpti, kvėpuoti.

Ką reiškia būti laisvu kūryboje?

Tai reiškia LEISTI SAU DAI-NUOTI. Tai reiškia rašyti eilėraščių, nesirūpinant, ką pasakys redaktorius, o taip, kaip dainuoja paukštis, kuris nedainuoti negali.

Būti laisvu meno žmogui — tai ne tik mesti iššūkį išorinei cenzūrai, bet visų svarbiausia nugalėti savyje klastingiausią menininko priešą — vidinį cenzorių, daugeliui mūsų jau įdiegtą, kontroliuojantį kūrinio gimimą dar pasamoneje.

Jei išorinė cenzūra yra kultūros stabdys, veikiantis mecha-

niškai ir paviršutiniškai, tai vidinė cenzūra — jau pavojus pačiai kultūros esmei, jos gyvybės ištakoms, tai kultūros vėžys. Kultūra yra natūralus organizmas, gimstantis, augantis ir brestantis, turintis ne tik kūną, bet ir sielą Tuo tarpu kompromiso kultūra, tai pseudotvare, nesveika kultūra, nors jo atsiradimo motyvacija ir būtų labai kilni, kaip antai tautinio atsparumo išlaikymas ir taip toliau. Išdavoje gi sudaroma tik kūrybinio intensyvumo regimybė — iš tikro, kur bepažvelgsi, laikraščiai ir žurnalai pilni eilėraščių ir rašinių, paroda seka paroda, tačiau visa tai yra apgaulinga karuselė, po ryškiomis spalvomis slepianti bergždumą ir ydą. Ir taip mūsų karta jau daugelį metų iš kultūros žmonių girdi melą arba pusiau tiesą, kuri taip pat yra melas Taip yra žalojama tautos siela, var-

dan kurios ir buvo daromas kompromisas.

Netgi nėra kito kelio? Kas galų gale gali uždrausti parašyti tokį eilėraštį, lyg tuo metu pasaulyje nebūtų — tu ir eilėraščių? Kas jį spausdins? Štai ir takoskyra, skirianti menininką nuo šiaip talentingo ar galinčio kurti. Tikram menininkui visų pirma svarbu kūryba, o visa kita — antroje vietoje. Gyvai, dinamiškai kultūrai yra svarbu ne galutinis rezultatas, ne objektyvacija, o kultūrinis nusiteikimas, valia kūrybai, gaivalingas kūrybinės įtampos akts. Gi anonimiškumas, pasitraukimas į savo kūrinio šėšėlį — ne bėda, o greičiau jaunos kultūros tikrumo požymis — nežinomi buvo viduramžių katedrų statytojai, beveik nežinomas savo amžininkams buvo ir mūsų Daukantas.

Suprantama, kad viskas nėra taip paprasta ir kad daug ką supaprastiname. Tačiau kito kelio nėra, ir todėl atsisakome kompromiso, kaip betikslio, ydingo ir bergždžio jėgų eikvojimo. Bandysime eiti savo keliu, kurį mums rodo knygnešiai, į kurį kvietė Vydūnas, sakdamas "būkime sau žmonės".

PASTOGĖS pagrindinis tikslas — sukurti precedentą, tai yra parodyti ir įrodyti, kad yra galimas ir kitas kelias, bent atskiru atveju.

PASTOGĖ nesirengia ir neturi ko priešpastatyti oficialiai kultūrai, nebent moralinę poziciją. PASTOGĖ neturi nieko su ja bendro.

Ar vis tik — kas spausdins eilėraščių?

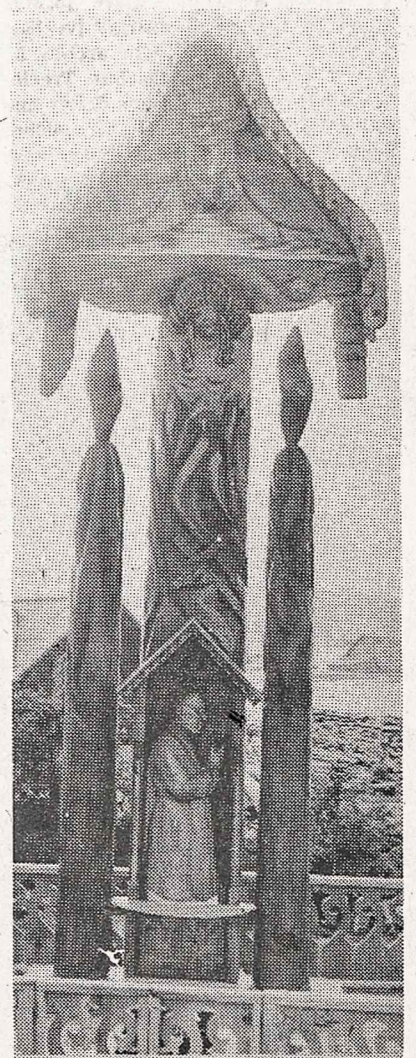
PASTOGĖ rūpi suteikti pastogę tiems, kurie nori nevaržomi kalbėti ir kurti. Bet būti laisvu nėra neatsakinga ir nieko neįpareigojanti palaimos būklė, o nuolatinė pastanga, nuolatinė įtampa. Gali būti, kad nepanorėsime ar nepajėgsime būti tokiems. Tegul tuomet liks paludyta pastanga, kad, Vinco Kudirkos žodžiais, paliktų ženklas, jog žmogumi buvę.

PASTOGĖ neatsiriboja kokiais nors iš anksto nustatytais ideologiniais ar sroviniiais rėmais, kviesdama visus. Pradedam juk tuščioje vietoje, pradedame nuo pradžios. Tebūnie tai, ką kursim, neangažuota, pati save reguliuojanti sistema. Tai nereiškia, kad bijomasi rėmų, bet tegul tie rėmai išryškėja savaime, nesuvaržytos minties ir kūrybos sūkuriuose.

PASTOGĖ teiks pirmenybę tekstams, išsiskiriantiems ne tiek meniniu ar ideologiniu brandumu, kiek pasižymintiems augščiaiu įvardintais brožais.

PASTOGĖ, nors ir skiriama visų pirma sau, tai yra jauniems, tačiau ji atvira visiems, kas jaunas ne tik amžiumi, visiems tiems, kuriems rūpi mūsų rūpestiai, kuriems rūpi LIETUVA.

• Tragiška mūsų istorija, kaip tragiškas teisybės susidūrimas su neteisybe, kuriame neteisybė laimi prieš teisybę vien dėlto, kad ana fiziškai galingesnė. DR. J. GIRNIUS

Kovotojui už žmogaus teises a.a. kunigui KAROLIUI GARUCKUI paminklas Ceikiniuose, padarytas bei išdrožtas iš ažuolo

ALBERTAS MISIŪNAS, pirmininkas kavės vilniečių suvažiavimui

Optical Studio OKULISTAS R. SCHMID

1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(prieš Lietuvių Namus)
Telefonas 535-6252

Greitas patarnavimas, neaugštos kainos. Gaunami kontakto lęšiai (contact lenses).

Kokia visuomenė, tokia gimnazija

(Atkelta iš 3-čio psl.)

— Visų pirma Vokietijos Lietuvių Bendruomenė turėtų nusigąsti ir susirūpinti gimnazijos ateitimi. Patys Vokietijos lietuviai sujungtomis rankomis turėtų savo mokyklą nešti?

— Net keista: gimnazija skirta Vokietijos lietuviams, o jos lietuviukų čia labai maža. Vokietijoje lietuvių kilmės šeimų yra dar tiek, kad mokyklą pri-trūktų lovų ir stalų galimiams mokiniams. Kodėl to nėra, minėjau anksčiau. Ir pati VLB yra lyg koks abstraktas: keli žmo-nės (daugiau idealistai) jos vir-šūnėje darbuojasi, patys iš to negyvendami ir neturėdami pa-veikių priemonių tiek pačią Bendruomenę, tiek jos gimnazi-ją konkrečiai ilgam laikui su-siprinti.

— Ar vadinamoji Tarybų Lie-tuva gimnazijai nepadeda?

— Jos pareigūnai ją laiko „šnipu, diversantu ir kunigų lizdu“. Jie džiaugiasi, kad vie-nas jų „neprietelius jau gais-ta“... Kaip minėjau, Vilniaus „didieji lietuviai“ ne tik nepanorė-jo išeiviams padovanoti reikiamų priemonių atsilaukyti lietu-viais, bet net nesugebėjo ne pa-rengti psichologiškai priimtinių informacijų spaudos ar radio pagalba. Menkai paruoštos jau-nimo ir mokinių išvykos į Lie-tuvą, vargais negalais sumazgy-ti Vilniuje lituanistiniais kursai simpatijų Lietuvai ir lietuvišku-mui neuždegė. Laimei, eilė mo-kinių, susirašinėdami su gimini-čiais Lietuvoje ir gaudami iš ten vertingesnių literatūros vei-kalų, sulaukia privačiai iš tėvy-nės tikrai lietuviško kraujo iš-ieivijoje kalkėjančioms gysloms. Gražu, kai paskirus mokytojus ir mokinius remia įvairūs priva-tūs tėvynės kultūrininkai tikrai lietuviškomis vertybėmis!

— Ar pakankamai ir suma-niai gimnazija telkia mokinius iš įvairių kraštų?

— Kur trumpa, ten ir trūksta! Gimnazijoje, kaip minėjau, trūksta ne tiek pinigų, kiek gimnazijos misiją tikinčių žmo-nių, todėl permažai yra moki-nių telkėjų, parinkėjų. Mokinių įieškojimo atsakingieji turėtų pasitempti. Mano supratimu, mokykla pražiopsojo visą eilę progų patraukti tėvams ir jų vaikams. Nesugebėta, nepajėg-ta kaikurias gimnazijos patal-pas, jos sklypą padaryti tėvams antrąją tėviškę, kur jie, susirin-kę ypač vasarą, lietuviškai pa-bendrautų ir savo mažylius pri-pratintų likti gimnazijoje. Gai-la, kad daugelis pačių tėvų ir svečių kaikuriose šventėse taip „lietuviškai“ pabendraudavo, nugerūdavo, matant mokiniams, kad gimnazijos atsakingieji tu-rėjo vengti tokių „augšto laips-nio vaišių“ ir suvažiavimų. Gim-nazijos žmonės ima jau supras-ti, kad neįieškomi mokiniai pa-tys tikrai į ją nesiverš.

— Kiek, jūsų nuomone, turė-tų būti mokinių, kad gimnazija galėtų normaliai veikti?

— Ne tik mano, bet ir peda-gogiškai-ekonomiška nuomone reiktų bent dvigubai daugiau negu dabar — apie šimtą. Tada galėtų susidaryti stiprus rašan-

Atsiųsta paminėti

Į LAISVĄ, politikos žurnalas, 1980 m. balandis, 78 (115) nr. Straipsniai: Alė Rūta, Mūsų širdys paliko Vil-niūje; Juozas Kojelis, Juozas Braz-tis; Gurgis Šarauskas, Neišnaudoj-a mos galimybės Lietuvos laisvinimo veikloje; P. Algis Raulinaitis, Nei idėjų, nei planų; Vytautas Vardys, Konservatizmas ir ekstremizmas ir kt. Redaktorius — Juozas Kojelis, administratorius — Jonas Prapakas, 14 Thelma Dr., Bakersfield, CA 93305, USA.

LITUANUS, The Lithuanian Quarterly, 1980, volume 26, No. 2. Redaktoriai: Kęstutis Girnius, An-tanas Klimas, Tomas Remeikis, Jo-nas Zdanys. Administratorius — Jonas Kučėnas, 60621 S. Troy, Chi-cago, Ill. 60629, USA.

SVIETIMO GAIRĖS, lietuviško ugdymo žurnalas mokyklai ir šeimai, 1980 m. balandis, 23 nr. Ši numerį redagavo Vida Augulytė-Bučienė ir Stefania Stasiene. Administraci-ja — Lithuanian Educational Coun-cil, Inc., 3206 W. 65 Pl., Chicago, Ill. 60629, USA.

ATEITIS, mėnesinis katalikiškai lietuviškos orientacijos žurnalas, 1980 m., 2, 3 ir 4-5 nr. Vyr. red. — kun. dr. Kęstutis Trimakas. Admi-nistratorius — Juozas Polikatis, 7235 S. Sacramento Ave, Chicago, Ill. 60629, USA.

(Nukelta į 7-tą psl.)

čių literatų būrelis, vėl dainuo-ti choras salėje ir giedotų pa-maldose; vėl varžytųsi krepšio, futbolo, tinklinio koman-dos; vėl sublizgėtų ateitininkų ženklukai ir skautų vėliavėlės, pasipuošusių savo kūryba klasių ir kitų rodomųjų kambarių pli-kos sienos, nereiktų baimintis šokių vadovė, kad suirs tautini-ai šokiai, apsirgus ar pasitrau-kus vienam iš grupės ir t.t. Ta-da vokiečių įstaigos paskirti stambesnes pašalpas gimnazijai: naujam bendrabučiiui statyti, mokytojų algoms, piliai remon-tuoti ir t.t.

— Kaikas prikiša, kad išmė-tėt be reikalo mokinius, kurie būtų galėję mokytis?

— Kiekvieną išmetamąjį pra-šalindavo mokytojų taryba, il-gai svarsčiusi, prieš tai klaidų jam atleidusi, demokratiškai iš-metimą nubalsavusi. Prašalini-mo priežastys: nepažangumas, nenoras mokytis, nemoksliskas elgesys, nusikaltimai.

— Priekabingų šnekos nenu-tyla dėl kaikurių nesimpatingų mokytojų, esą kaikurie tėvai dėl jų neleidžia savo vaikų į gimnaziją. Tiesa?

— Rask mokytoją visiems simpatingą, rask tokią mokyklą. Gimnazijai yra svarbu turėti mokytojų su nektaru širdyje,

saulute lūpose. Tačiau prigim-tis nevisus apdovanojo aureolė-mis ir charizmomis. Pagaliau ką reiškia „nesimpatingas“? Bręstantiems jaunuoliams „ne-simpatingai“ visa, kas jiems ne-tinka: tvarka, salotos, švarios ei-lutės, išmokytos pamokos... Dažnai nesimpatingiausi tie mo-kytojai, kurie visokiausiomis priemonėmis bando „iš stiklo padaryti deimantą“, t.y. išspru-sinti jaunuolio protą ir būdą. Tokiai pedagogikai pasiduodan-tiems mokiniams (ir jų tėvams) „griežtų reikalavimų“ mokyto-jai yra simpatingi, nors nevisa-da melūs. Kaikas, anksčiau ko-neveikęs gimnazijos „nesimpa-tinguosius“, vėliau, patekęs mo-kytojauti, susidūręs su tinginiais ir nepataisomais neklaužadomis, pats pasirinko „nesimpatingą-jį“ metodą. Kiekvienas šios gar-bingos gimnazijos asmuo sten-giasi savo pareigas atlikti ge-riausiai. Gimnazijai trūkstant pasirinkimo, mokiniai turi „pa-kęsti“ ir kitokius. Yra tikra, kad mokykla ir visuomenė prarado eilę mokinių, pradėjo buvusį gabių ir daug gero žadėjusių, vėliau pajutusiu, kad galima jo-ję patinginauti, praleidinėti pa-mokas, nusigvynti todėl, kad nebuvo autoritetingos rankos, nenulaidžiuojančios ir laiku ne-sudrausminusios. Kaikurie tė-vai neleidžia gimnazijon savo

vaikų dėl perdaug „simpatingų“ mokytojų.

Idomu, kaip ir kiek remia gimnaziją Vokietijos lietuviai — augštesnio mokslo žmonės?

Gimnazijon atvyksta gausia-siai vidurinės ir žemesnųjų socia-linių grupių vaikai. Lietuviškoji augštuomenė leidžia savo bran-giausią turtą — vaikus į vokie-čių gimnazijas. Yra mikrosko-pinių išimčių! Kuo patraukti ir tokių tėvų vaikus? Argi reiktų iš viso elito lietuvius įtikinti, jog lietuvių gimnazija yra visų pirma lietuviams? Čia praside-da jos užburtas ratas, būtent: „Gimnazija yra silpna, kadangi sulaukia nedaug pajėgių, darbš-čių mokinių! Tėvai savo pajėgių vaikų gimnazijon nesiunčia, nes ji silpnoka...“ Kur pralauž-ti šį nelemtingąjį ratą? Iš gim-nazijos karūnos iškrinta nevie-nas žibantis brangakmenis, kai net joje dirbantieji lietuviai sa-vo ar giminačių vaikų neleid-o ar neleidžia joje mokytis. Gim-nazijai pragaistingi kenkia nei-giamais gandaiš savo apylinkė-se tie sugrįžę mokiniai, kuriems gimnazijoje kas nesisekė, ypač mokslas, arba kurie turėjo su ja atsiveikinti piktųjų dėl nevy-kusio elgesio. Kenkia ir tėvai, tikį tokių savo vaikų nusiskun-dimais.

(Bus daugiau)

Mokytojai sovietinėje sistemoje

Nauji faktai, pastebėti pagrindžio laikraštyje „LKB Kronika“ 42-ame numeryje

Lukšiai (Šakių raj.). 1978 m. Lukšų vidurinėje mokykloje VIII kl. mokinė ALYTAITE Bi-rutė be tėvų žinios buvo įrašyta į komjaunimą. Šakių rajoninia-me laikraštyje (1978. V. 13) net buvo atspausdinta žinutė, kurio-je džiaugiamasi, kad neveltui dirbta, — itikinti net mergaitės mama. ALYTIENE nuėjo pas dukros auklėtoją ADOMAITI-NE ir išpyškino: „Mes esame tikintys ir mūsų tikėjimas drau-džia priklausyti bedieviškos organizacijoms“. Auklėtoja įti-kinėjo, kad komjaunimas mer-gaitėi nieko blogo nepadarysias, bet motina nenusileido: „Jūs norite, kad tėvai vaikus tik au-gintų, plautų nešvarius jų dra-bužius, padengtų visas mokslo išlaidas ir kad vaikas būtų ne tėvų auklėjamas, o mokyklos ar valstybės. To nebūs! Prašau pa-tvarkyti, kad mano dukra nie-kada nebūtų buvusi komjaunuolė.“

Po šio pokalbio ALYTIENE su dukra nuvažiavo į Šakių ra-jono komjaunimo komitetą ir išreikalavo, kad jos dukra būtų ne išbraukta iš komjaunimo, o dokumentai būtų sutvarkyti taip, kad būtų aišku, jog ji nie-kada nebuvo komjaunuolė. Už savo drasą ALYTIENE nukentėjo. Ji dirbo Lukšų vi-durinėje mokykloje šeimininke. Mokyklos vadovybė sudarė to-kias sąlygas, kad ALYTIENE buvo priversta savo darbą pa-likti.

Prienai. Prienu raj. švietimo skyrius atsiuntė Prienu tėvams atsakymą į jų skundą dėl tiki-nčiųjų moksleivių persekiojimo Prienu 2-je vid. mokykloje. Tarp kita ko atsakyme rašoma: „Svarbią reikšmę, įgyvendin-ant visišką sąžinės laisvę, turi tarybinės konstitucijos garan-tuota ateistinių įsitikinimų ir jų propagavimo laisvė. Moksli-nio ateizmo idėjų skleidimas yra viena pagrindinių tarybinės mo-kyklos uždavinių. Mokykloje mokiniai nėra tardomi apie jų tikėjimą, tuo klausimu su mo-kiniiais pravedami pokalbiai, dis-putai. Mokiniai prievarta never-čiami piešti ateistinius piešni-us. Taip pat nenustatyta, kad užklasnis ir užmokyklinio auk-lėjimo darbo organizatorius S. KURAS su mokiniais grubiai elgtųsi, vadintų juos šiurkščiais žodžiais“ (Plg. tikinčiųjų tėvų skundą „LKB Kronika“, nr. 41).

Pašilė. 1979 m. gruodžio 1 d. šešių vaikų motina Julija NAU-SEDIENE grįžo iš ligininės. Ke-lyje ją sustabdė dvi Pašilės mo-kytojos — POCIENE ir ARA-NAUSKIENE ir pradėjo mora-lizuoti, kodėl jos sūnus Juozas, IX kl. mokynys, einas patarnau-ti Mišioms. Uoli partijos tarnai-tė ARANAUSKIENE kalbėjo: — NAUSEDIENE, pasižiū-rėk, į ką panašus tavo vaikas! Stovi prie altoriaus kamžą apsi-vilkęs, o senis zakristijonas yra jo draugas. Kokią gėdą jis daro tarybiniam jaunimui. Namuose šventų paveikslų prikabinėta, ant stalo tarp knygų kryžius maišos. Kaip mums negera, kad

tokį vaizdą matome pas savo mokinius. — Mano vaikai ne vagys ir ne girtuokliai, ir aš nedrausiu jiems susitikinėti nei su klebo-nu, nei su zakristijonu. — Nie-kinama moteris apsiverkė ir nieko daugiau neatsakė. Tuo metu, kai mokytojai tero-rizuoja už bažnyčios lankymą ti-kinčius vaikus ir jų tėvus, visu-se Lietuvos miesteliuose ir kai-muose siautėja girti chuliganai. Pavyzdžiui, gruodžio 2 d. grupė Pašilės komjaunuolių per pa-maldas girtuokliavo, o paskui plyta prie Karklenų Kultūros namų užmušė žmogų. Sąžinės už jodo grašius nepadavę mo-kytojai turėtų dėl šito sielotis, o ne dėl Mišiose patarnaujančio berniuko.

Kybartai (Vilkaviškio raj.). 1980 m. vasario 23 d. Kybartų vidurinėje mokykloje žygio ir dainos konkurso proga buvo su-rikiuoti VIB kl. mokiniai. Nepi-jonieriai buvo be pionieriškų kaklaraiščių. Auklėtoja, nepa-jėgdama priversti užsiiršti pijo-nierių kaklaraiščius, pasikvie-tė į talką mokyklos direktoriaus pavaduotoją VERIKĄ. Pava-duotojas tuojau įsakė sujieškoti kaklaraiščius ir jų neturintiems užiršti. Dauguma vaikų prievartai pakluso; liko tik mok. Rita GRISKAITYTĖ. Perpykęs pa-vaduotojas VERIKAS užriko: „Susirink savo šmuktes ir mauk iš mokyklos!“

Mergaitė tėvams papasakojo apie incidentą mokykloje. Ritos tėvas, nuėjęs pas VERIKĄ, pa-reikalavo, kad šis raštu pasiaiš-kintų, kodėl išvyjo dukrą iš mo-kyklos, tačiau šis atsisakė. Jis aiškinosi norėjęs užiršti mergai-tei kaklaraištį, kad visi būtų vie-na uniforma. Tada Rita GRIS-KAITYTĖ ryžtingai pareiškė: „Aš veidmainiauti nenoriu: bažnyčioje su rožančiumi, o mokyk-loje su kaklaraiščiu. Kaklaraiš-tis yra pionierių atributika, o aš ne pionierė, todėl jo nene-siosiu!“

Kretinga. 1979 m. gruodžio 24 d. Kretingos I-os vid. mokyk-los Ila kl. mokytoja (auklėtoja) STAKENIENE liepė pakelti rankas mokiniams, einantiems į bažnyčią (pakėlė beveik visą klasę). Paskui mokytoja paeiliui kiekviena tikintį mokinių pradėjo kamantinėti, ar dažnai eina į bažnyčią, su kuo eina, ar eis pirmos Šv. Komunijos, ar moka po-terius.

Tauragė. 1978-79 m. m. pra-džioje Tauragės V-je vid. m-je VIA kl. vyko tėvų susirinkimas. Po susirinkimo auklėtoja A. KRIKŠTAPONIENE ikabinėjo Aurelijos SAVEIKYTĖS moti-ną, kad savo dukrą leistų stoti į pionierių organizaciją. Būda-ma pionierė mergaitė galėsian-ti eiti ir į bažnyčią, o vėliau į komjaunimą galėsianti nestoti. Direktoriaus reikalaujanti, kad vi-si mokiniai būtų pionieriai.

1979. XII. 3 mokytoja KRIKŠTAPONIENE davė savo mokiniams klausimus, liečian-čius religiją, ir reikalavo atsa-kyti raštu. Aurelija SAVEIKY-

TĖ atsakė taip: „Mokykloje at-sakinėju tik į mokymo dalykų klausimus. Konstitucija skelbia tikėjimo laisvę“. Mokytoja, pa-likusi Aureliją po pamokų, vėl reikalavo konkrečių žinių apie jos tikėjimą.

Juk ir tavo mama buvo mokytoja, tai gali tau pasaki-ninti, kad į tokius klausimus būti-na atsakyti.

Aurelija atsakė: — Mano mama dėl tos prie-žasties ir nebedirba mokykloje, kad nereiktų skaityti ateisti-nių paskaitų ir prievartauti vai-kių.

Barstyčiai (Skuodo raj.). 1979 m. vasario mėn. Barstyčių tary-binio ūkio ūkvedys ŽEIMYS už tai, kad jo 8 m. sūnus eina į baž-nyčią, perversas į žemesnes pa-reigas. Šiuo metu jis dirba bri-gadininku.

Simnas (Alytaus raj.). 1980 m. sausio 4 d. Simno vidurinės mokyklos dėstytojas ir IXb kl. vadovas Antanas SITKA klausė auklėtinius, kurie savo noru ei-na į bažnyčią. Atstijojo visa kla-sė. Po to sekė antras klausimas: „Kurie einate į bažnyčią tėvų verčiami?“ Niekas neatsistojo.

Po to mokyk. SITKA pasity-čiojo, sakydamas, kad jis anke-toje parašysias, jog visa klasė einanti į bažnyčią verčiama tė-vų. Mokiniai vienu balsu suriko: „Kai atvažiuos iš švietimo mi-nisterijos atstovai, mes pasaky-sime, kad anketoje buvo parašy-ta netiesa“.

Sidabravas (Radviliškio raj.). 1979 m. lapkričio 11 d. Sidabra-vo vid. mokyklos partinės orga-nizacijos sekretorė III kl. auk-lėtoja ZALEKIENE per gam-tos pamoką tikinčiuosius moki-nius išvadino davatkomis, ne-mokšomis ir atsiliekliais.

Ateistinėmis temomis pasisa-kyti yra verčiami ir tikintieji mokiniai. VIA kl. auklėtojas Petras BAJORŪNAS liepė mo-kiniui STASKŪNIUI Vilniui ateisti-nei valandėlei paruošti temą: „Ar kryžius padeda mokytis?“

Ateistų vadovės mokytojos GIEDRAITIENES iniciatyva rengiamos ateistinių piešinių parodos, kuriuose bjauriausiu būdu tyčiojamos iš šventųjų, kunigų ir tikinčiųjų.

1980 m. vasario 4-9 dienomis vyko ateistinė savaitė. Mokyto-ja GIEDRAITIENE ruošė ateisti-nių rašinių konkursą. Rašinių reikalavo ir iš tikinčiųjų moki-nių. Vasario 2 d. liepė parašyti ateistinių rašinių VIIIb kl. moki-niui Arvydui LOTUŽIUI, tačiau mokinyš atsisakė tai daryti.

Vasario 8 d. visi mokiniai po penkių pamokų buvo suvaryti išklausti ateistinės paskaitos, kurią skaitė ekskvienulis GED-GAUDAS. Norintiems pabėgti iš paskaitos drabužinėje neiš-duodavo apsiaustu. Paskaitinin-kas įrodinėjo, jog Dievui vieta tik tualetuose, pranašavo reli-gijos pradžią, ragino mokinius stoti į bedieviškas organizacijas, kunigus pravardžiuo išnaudo-tojais, o Sidabravo zakristijoną klieriką Petrą BLAUZUKĄ — tarybinio jaunimo žalojotoju.

Toronto Maironio mokyklos mergaičių choras, vad. D. Viskontienės, mokslo metų pabaigtuvėse J. Bacevičius

Etninei spaudai 200 metų

J. V. DANYS

Išpūdziai iš parodos Otavoje, kur matyti ir lietuviški leidiniai

Š. m. birželio 24 d. vyriausias valstybinės Kanados bibliotekos direktorius dr. Guy Sylvestre, dalyvaujant šimtenei kvestijų svečių (daugiausia etninių laik-raščių redaktorių ar jų atstovų), atidarė etninės spaudos parodą valstybinės bibliotekos rūmuo-se Otavoje, kuri truks iki 1980 m. rugsėjo 21 d.

Pirmas etninis laikraštis: „Die Welt, und Neuschottlandische Correspondenz“ Kanadoje pasi-rodė 1788 m. sausio mėn. Hali-fakse, NS, taigi, maždaug prieš 200 metų. Idomu, kad pirmas angliskasis Kanados laikraštis „Halifax Gazette“ pasirodė tik 36 metais anksčiau. Pirmieji et-niniai laikraščiai beveik 100 metų, iki 1894, buvo leidžiami vokiečių, islandiečių, švedų ir danų kalbomis.

Naujų etninių laikraščių pasi-rodė gana daug, bet dauguma jų neilgai teištveria. Bet 14 laik-raščių spausdinama jau 65 me-tai. Seniausias jų yra vokiečių kalba „Mennonitische Rund-schau“, spausdinamas Winni-pege nuo 1877 m. Šiuo metu Ka-nadoje leidžiama daugiau kaip 200 etninių laikraščių ir apie 150 periodinių leidinių (peri-diniai leidiniai laikomi tie, ku-re skiriami specialiai sričiai ar-ba yra žurnalo tipo, pvz., „Mo-teris“) 45 kalbomis. Etniniais laikraščiais laikomi ir anglų kalba leidžiamieji, jeigu jie specialiai skiriami kuriai nors etninei grupei. Daugiausia lei-džiama Toronte — 80, Winni-pege — 23 (vienu metu Winni-pegas buvo etninių laikraščių „sostinė“), Montrealyje — 19, Vankuverje — 17. Gausiausių grupių laikraščiai yra: vokie-čių — 19, italų — 16, ukrainie-čių — 13, žydų — 10, portuga-lų — 8.

James Fleming, daugiakultū-rių reikalų ministeris, oficialiai atidarydamas parodą, nurodė, kad spaudos gausumu dabar ir per paskutinius 200 metų Ka-nada yra daugiakultūris kraštas.

Pasak direktoriaus G. Syl-vestre, stengiasi parodyti ir ap-linka, kurioje atsiradavo etni-nė spauda. Dėlto trumpai pa-vaizduotas, pavyzdžiui, laikotar-pis, kai imigrantai iš visur buvo kviečiami, kai jiems buvo duo-dama žemė nemokamai ar už la-bai mažą mokesį. Pirmasis ir antrasis pasauliniai karai atne-sė imigrantų bangas dėl ekono-minių, politinių, religinių prie-žastų. Panašiai buvo Čekoslo-vakijos, Čilės, Vietnamo ir kt. atvejais. Tos imigracijos bangos skatino ir naujus etninius lei-dinius.

Parodoje neinama į smulkme-nas. Tų 14 „ilgamečių“ laikraš-čių, kurie išsilaikė 65 ar dau-giau metų, parodyti pavyzdžiai iš pirmųjų metų ir šių dienų. Šiaip kiti (beveik 300) šių dienų leidiniai sugrupuoti apie „spau-dos kioską“ bei jo viduje, maž-daug kaip europiniuose kios-kuose daroma. Čia yra „Nepri-klausomos Lietuvos“, „Tėviškos Žiburių“ ir „Moters“ pavyz-džiai. Panašiai parodyti ir kitų tautybių laikraščiai. Grupės su didesniu laikraščių ir žurnalų skaičiumi daugiau ir pasireiškia.

Parodyti ir etninės spaudos bibliografiniai leidiniai. Jų kol kas nedaug. Paminėtina „Union List of Canadian Newspapers held by Canadian Libraries“. Nuotraukomis parodyti anks-tyvi spausdinimo būdai. Anks-tyvi pionieriai medinius spaus-tuvės presus gabeno jaučiais ir sunkiais prieinamas vietas. Kai-kuriais atvejais kopijų daugini-mas buvo daromas ranka.

Parodoje yra dvi padidintos nuotraukos, rodančios, kaip pradžioje „Tėviškos Žiburiai“ buvo renkami gana senoka ma-

1980 m. gegužis

Mieli tautiečiai!

Dr. Algirdo Budreckio paruošta monografija DIDYSIS LIETU-VOS KUNIGAİKŠTIS ALGIRDAS jau atiduota į spaustuvę.

Šis platus istorinis veikalas, gausiai iliustruotas, virš 400 psl., kietais viršeliais, bus atspausdintas šių metų rudenį. Ši knyga bus didelis įnašas Lietuvos istorijai papildyti. Ji turėtų puošti kiekvieno lietuvių knygų lentyną.

Šių dienų sąlygose knygų išleidimas yra labai brangus ir be vi-suomenės paramos neįmanomas. Tad ir šiam veikalui išleisti yra reikalinga finansinė parama, kad jis išvystų didesnę šviesą ir nu-matytų lauką.

Kviečiame būti tos knygos rėmėjais — mecenatais su nemažiau kaip \$100 auka arba jos garbės prenumeratoriais su nemažiau kaip \$30. Mecenatų ir garbės prenumeratorių pavardės bus atspausdintos šioje knygoje, kurią jie gaus su autoriaus parašu.

Kviečiame taipgi užsiprenumeruoti šią knygą iš anksto tik už \$12, nes atspausdinus jos kaina bus \$15.

Prenumeratorių patogumui žemiau talpinama atkarpa turi būti užpildyta ir prisiųsta iki 8. m. rugpjūčio 31 dienos. Čekius arba Money Orders rašyti „National Guard of Lithuania in Exile — New York“ vardu ir siųsti kartu su atkarpa šiuo adresu: Kazys Bačauskas, 84-55 86th Ave., Woodhaven, NY 11421.

Su šauliška pagarba,

Kazys Bačauskas
Kuopos sekretorius

Kęstutis K. Miklas
Kuopos pirmininkas

Siunčiu \$ ir prašau man atsiųsti D. L. K. Algirdo monografiją, kai ji bus išleista.

Pavardė ir vardas

Gatvė

Miestas

TAUTOS FONDO atstovybė Kanadoje

6 Constance St., Toronto Ontario M6R 1S4 Tel. (416) 535-9864

VADOVYBĖ

Antanas Firavičius	pirmininkas
Alfonas Patamsis	vicepirmininkas
Aldona Dargytė-Byszkiewicz	sekretorė
Mykolas Regina	izdininkas
Leonardas Eimantas	informacija
Gediminas Rugienis	atst. narys
Gailius Senkevičius	ryšin. jaun. kartai
Adv. Algis Puteris	teisinis patarėjas

TAUTOS FONDO APYLINKIŲ ATSTOVYBIŲ PIRMININKAI

Toronto A. Firavičius 6 Constance Street Toronto, Ontario M6R 1S4 Tel. 535-9864	Montreal L. Girinis-Norvaiša 11 Apple Hill Road Baie D'Urfe 850, P.Q. H9X 3G7 Tel. 453-8760
Hamilton A. Patamsis 18 Norwich Road Stoney Creek, Ontario L8E 1Z6 Tel. 664-5804	Delhi-Tillsonburg G. Rugienis 39 Parkwood Drive Tillsonburg, Ontario N4G 2B7 Tel. 842-2765

TAUTOS FONDO APYLINKIŲ ĮGALIOTINIAI

Calgary P. Glukosnys 823-21 Avenue S. E. Calgary, Alberta T2G 1M9 Tel.	St. Catharines J. Paukštys 5 Thorndal Avenue St. Catharines, Ontario L2R 6A2 Tel. 682-7607
Cambridge J. Zazekas 235 Montrose Street S. Cambridge, Ontario N3H 2J3 Tel. 653-9577	Stayner A. Masionis R.R. 3 Stayner, Ontario L0M 1S0 Tel. 429-2739
Edmonton H. Kasperavičienė 105 11515-103 Avenue Edmonton, Alberta T5K 0S5 Tel. 488-1642	Sudbury J. Paulaitis P.O. Box 954 Sudbury, Ontario P3Z 4S4 Tel. 522-1824
London L. Eimantas 1496 Mardel Place London, Ontario N5V 1W9 Tel. 451-9359	Thunder Bay Dr. E. Jasevičiūtė 510 W. Victoria Avenue Thunder Bay, Ontario P7C 1H1 Tel. 577-5676
Oakville A. Vaičieliūnas 421 St. Augustine Drive Oakville, Ontario L6K 3G9 Tel. 845-3375	Vancouver A. Smilgys 367 West 7th Avenue Vancouver, B. C. V5Y 1M2 Tel. 874-1558
Ottawa J. Augaitis 31 Angdon Street Ottawa, Ontario K2H 7M5 Tel. 828-7160	Welland J. Pauzulis 640 King Street Port Colborne, Ontario L3K 4H8 Tel. 828-4918
Rodney J. Statkevicius R. R. 3 West Lorne, Ontario N0L 2P0 Tel. 768-1408	Windsor E. Pakauskienė 3025 Longfellow Avenue Windsor, Ontario N9E 2L4 Tel. 966-2374
Sault Ste. Marie J. Gasperienė 288 Patrick Street Sault Ste. Marie, Ontario P6C 3Y8 Tel. 253-5525	Winnipeg J. Demereckas 507 Elgin Avenue Winnipeg, Manitoba R3E 0H2 Tel. 774-5355

Malonūs Tautos Fondo bendradarbiai, apylinkių atstovybių pirmininkai, įgaliotiniai bei valdybų nariai!

Visiems linkių sveikatos, pasiryžimo ir meilės dirbti kilnų Tautos Fondo darbą, telkiant lėšas mūsų brangios tėvynės Lietuvos laisvės kovai. Lietuvos laisvė ir nepriklausomybė yra augščiausias mūsų tikslas.

Pats būdamas ir aukų rinkėjas, pilnai atjaučiu Jūsų darbo sunkumus: aukojate savo laiką, jėgas, kartais būnatę užgauti, tačiau turėkime kantrybės. Pažvelkime į mūsų brolių pavergetojė tėvynėje pasiaukojimą, ryžtą ir kančią, dirbant Lietuvos ir mūsų tautos laisvės idealui. Tikėdami Lietuvos laisvės rytojau, sukaupkime savo jėgas, sutelkime reikiamas lėšas VLIKo darbams paremti.

Geriausios sėkmės linkių Jums Tautos Fondo darbe.

Antanas Firavičius, Aldona Dargytė-Byszkiewicz, pirmininkas, sekretorė

P.S. Tautos Fondo valdybos raštu 1980 m. birželio 3 d. esu paskirtas Tautos Fondo atstovybės Kanadoje pirmininku nuo š.m. birželio 10 d. Pareigas perėmiau iš buvusio pirm. J. Vaičieliūno 1980 m. birželio 18 d.

Tautos Fondo atstovybė Kanadoje

Los Angeles lietuvių jaunimo montažinis scenos veikalas "Viva Europa", vaidintas Klevelande Nuotr. J. Garlos

Tautybių savaitė - Karavanas

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

"Jeruzalė"

Kaip patys žydai savo antspaudė pažymi, tai "Jerusalem, City of Peace". Betgi gyvenime dėl Jeruzalės dar eina kovos. Parodoje daug rabinų paveikslų. Kiti rodiniai — pasirodymų salėje. Čia vyko ir tų rodinų prekyba. Meninėje programoje — kabaretiniai šokiai ir solistės dainos. Solistė, atėjusi nuo scenos į salę, per mikrofoną dainuoja ir kviečia visus dainuoti "Salom" ir "Aleluja". Valgių patalpa — siaurame koridoriuke. Lauko aikštelėje prie staliukų sėdėjo žmonės ir girkšnojė kokią nors gėrimą. Per mikrofonus girdėti dvi solistės. Joms pritaria akordeonistas.

Salėje — stiprių ir švelnių gėrimų bufetas. Salėje iškabin-ta 11 herbų, kurių vienas — Vy-tis su Vyčio kryžiumi ant sky-do. Du ereliai, kurių vienas dvi-galvis. Gale salės daug visokių dirbinių pardavimui. Kaikurie jų pagaminti fabrikuose, tik ukrainietiška dekoruoti: stikli-nės, puodukai, lėkštės, įvairūs drabužiai, ypač moteriški.

Meninėje programoje — uk-rainietiški šokiai, dainos su vai-dyba ir muzika.

"Berlynas" ir "Atėnai"

Prie įėjimo įrašytas paviljo-no šūkis: "gerk, valgyk, šok". Todėl čia buvo keli restoranai ir šokių salė su gausiu valgių ir gėrimų bufetu. Lauke prie ša-ligatvio — aikštelė, kur grojo akordeonistas, o mėgėjai prie staliukų girkšnojė alų. Rodinių kaip ir nebuvo, neskaitant kai-kurių smulkmenų. Pasirodymai — smulkūs kabaretiniai vai-dinimai. Buvo galima nusipirkti bavarškos duonos ir kitokių ke-pinių.

Kadaise buvo garsūs graikai su savo sostine Atėnais. Kara-vane jie ko ypatingo neparodė. Parapinėje salėje tilpo viskas: publika, užkandžiai, gėrimai, šokiai ir rodiniai. Scenoje — trijų asmenų orkestrėlis, bur-mistras ir karalaitė. Rodinių nedaug: ant stalo keletas mar-morinių statulėlių — mitologi-nės figūros ir dar keletas smulkmenų. Valgiai negausūs. Šoko kelios poros šokėjų. Vy-rai — trumpais, baltais sijonai-kais, o moterys — ilgaus raudonais sijonais. Šokiai paremti triukšmingumu: muzika, rankų plojimu ir šauksmu. Taip darė scenoje ir burmistras su kara-laite. Jie labiau ir pavargo, nes šokėjai keitėsi, o jie — ne.

"Livas"

Sis ukrainiečių paviljonas bu-vo vienas iškilniausių iš jų pen-kių paviljonų. "Kolomaya" pa-viljonas turėjo daugiau žemės — apie 4 ha, bet "Livas" — didelę salę. Viskas vyko viena-me augšte. Salėje galėjo tilpti 600-700 žmonių. Trys kamba-

riai su gražiai išdėstytais ukrai-niečių dirbiniais, paveikslais, sodybų modeliais. Namų mode-liai mediniai, nors Ukrainos kaimo trobos daugiausia yra molinės, baltai dažytos. Valgiai buvo išduodami prie dviejų il-gų stalų gana greitai, tik kasi-ninkės su savo skaitikliais kiek ilgiau užtrūkavo.

Salėje — stiprių ir švelnių gėrimų bufetas. Salėje iškabin-ta 11 herbų, kurių vienas — Vy-tis su Vyčio kryžiumi ant sky-do. Du ereliai, kurių vienas dvi-galvis. Gale salės daug visokių dirbinių pardavimui. Kaikurie jų pagaminti fabrikuose, tik ukrainietiška dekoruoti: stikli-nės, puodukai, lėkštės, įvairūs drabužiai, ypač moteriški.

Meninėje programoje — uk-rainietiški šokiai, dainos su vai-dyba ir muzika.

"Luxoras"

Anksčiau egiptiečių paviljo-nas vadinosi "Kairo", o dabar — "Luxor". Daug suvenyrų. Si-dabrinis žiedas — \$23, auskarai — \$25. Faraonų statulėlės, pi-ramidžių miniatiūros, indai, va-riniai pinigai. Iš pinigų padary-tas moteriškas papuošalas — \$150.

Prie įėjimo į salę — dvi vė-dyklės, kuriomis senovėje bū-davo vėdinami faraonai. Salėje — per 200 lankytojų. Visi sta-liai užimti. Čia pat valgiai ir gė-rimai. Estradoje mistiška šoki-atliko dvi šokėjos, kurių viena baltais, o kita juodais drabu-žiais. Viena šokėja pašoko ka-baretinį šokį. Keturių fėjos at-liko šoki, kuris, manau, vaizda-vo Mozės išėmimą iš Nilo upės, nes viena šokėja rankose laikė pintinėle, kurioje galėtų tilpti kūdikis.

"Seoulas" ir "Yorkas"

Korėjiečių "Seoul" paviljo-nas įrengtas erdvioje teatro patalpoje. Atskiroje patalpoje valgiai ir gėrimai. Korėjiečių valgiai daugiausia vegetariški-miltiniai. Stiprių gėrimų nema-tyti, tik švelnus gėrimai ir arba-ta. Čia pat ir rodiniai: moteriški drabužiai, lėlės, vėduoklės ir ki-ti smulkūs gaminiai. Moteriškas papuoštas sijonas — \$150. Pa-sirodymai vyko erdvioje teatro scenoje. Čia korėjiečiai pasiro-dė su džiudžius veiksmais. Juos demonstravo vyrai ir dvi mote-rys, kurių viena balta, o kita — juoda.

Anglų paviljonas "York" — prabangiame restorane, Hydro bendrovės naujame name, ku-rio viena išlaukinė siena pa-dengta veidrodžiais. Čia buvo vaizduojamas laikotarpis prieš 100 metų. Lauke stovėjo anglų policijos pareigūnas, po kiemą vaikščiojo senovės kariai. Vidu-jė — prabangiai pasipuošusi pa-viljono karalaitė ir jos sostas. Estradoje pasirodė solistė, ku-rios skrybėlė papuošta strauso plunksnomis. Dainavo taip pat vienas solistas ir vienas gitaris-tas. Kelis šokius pašoko vyrų ir moterų grupelės. Jų apranga savotiška: ant kojų uždėti barš-kučiai — žvangučiai, kurie šo-kant kelia savotišką triukšmą. Valgiai ir gėrimai — iš čia esan-čio restorano.

Įdomūs rodiniai: keturios Anglijos karalių karūnos, skept-rai ir kitos karalių insignijos, net auksiniai karaliaus penti-nai. Taip pat išdėstyta daugiau vaizdų iš Anglijos karalių gyve-nimo. Ar tos karališkos brange-nybės čia atvežtos Karavano proga, ar jos čia išstatytos pa-rodymui ilgesniui laikui, nežinia. Čia pat atdaras Anglijos kello-nių biuras, lagaminų krautuvė, o kiek toliau — naktnis resto-ranas, pilnas lankytojų.

"Volga"

Tai baltųjų rusų paviljonas. Todėl ir atsilankančius sutinka su užrašu: "Welcome to Old Russia". Apatinėje salėje — valgiai ir gėrimai, viršutinėje — rodiniai. Rusai čia rodė vir-dulius (samavorus), ikonas, žva-kes, žymesnes šventoves, pa-veikslus. Virduliai — 6 rūšių. Juos pardavinėjo, bet kaina ne-pažymėta.

Rusai rodė savo imperijos is-toriją nuo 1613 m., kai Rusijos caru buvo išrinktas Michail Fe-dorovich Romanov, patriarcho Filareto sūnus. Spalvotuose pa-veiksluose matyti carų vainika-vimo ir kitos iškilmės. Iškabin-ti paveikslai carų, kurie valdė Rusiją. Iš carienių gražiausia yra Kotryna I — Morta Skau-ronskaitė, kuri po savo vyro Petro I mirties valdė Rusiją. Dešinėje salės pusėje paveikslai pasižymėjusių rusų: mokslini-niai, muzikai, rašytojai ir kiti. Jų skaičiūje buvo ir A. Solže-nicinas.

Šokiai vyko scenoje. Prane-šėjas, apsirengęs rusiškais marškiniais, perjuostais siaura juostele, pristatė paviljono bur-mistrą, karalaitę. Pastaroji — jauna, o burmistras — 70 metų amžiaus. Sešios šokėjos atliko gėlių šoki, o 3 šokėjos — šoki su gėlių krepšeliais. Vieną šoki atliko 6 šokėjos ir 3 šokėjai.

"Manila"

Sis paviljonas buvo įrengtas Toronto senamiestyje. Nuo pa-

A+A PLATONUI PREIBIUI mirus,

jo žmonai NINAI bei artimiesiems reiškiamo nuosir-džių užuojautą —

Vladas ir Adelė Katelė

Knyga apie vaistus

1977 m. išleista James W. Long, M.D., knyga "The Essential Guide to Prescription Drugs. What You Need to Know for Safe Drug Use". Harper & Row Publishers. 1980 m. išleista peržiūrėta laida, nes vi-suomenė ir sveikatos praktikai (gydytojai, vaistinininkai, gailest-ingosios seserys) entuziastiškai sutiko 1977 m. vadovą.

Autorius rašo, kad jo knygos tikslas — teikti informaciją, kurios gali būti reikalingos pa-pildyti gydytojo vadovavimui. Tai geras vadovas imant vaist-us, nes duoda išsamias, svar-bias informacijas apie imamus vaistus.

Sioje knygoje aprašoma 212 vaistų, sutvarkytų pagal rūši-nius (generic) pavadinimus. Nu-rodama vaisto šeimą, dozę, vei-kimas, kada jis neturėtų būti imamas, ką reikia pasakyti gy-dytojui prieš išrašant receptą, natūralios ir rimtos pašalinės neigiamos pasekmės imant vaist-us, ar vartoti nėštumo metu bei maitinant kūdikį, ar yra ga-limybė susidaryti įpročių (pvz. imant Valium), kokie rekomen-duojami periodiniai tikrinimai imant šį vaistą, koks turi būti maistas, gėrimas, ar galima var-toti alkoholinius gėrimus, vai-ruoti automobilį bei valdyti ma-

grindinės gatvės reikėjo eiti apie 100 metrų siaura gatvele i kiemą. Augštas kertkampis ka-minas, nors čia nėra jokio fab-riko. Po paso registracijos pa-tekau į nedidelę patalpą, o to-liau — į žvyruotą kiemą, kuria-me buvo keletas stalielių. Val-giai ir rodiniai — pastatė, kuris panašus į garažą. Prie valgių — ilga eilė lankytojų. Aptarna-vimas silpnas. Eilėje reikėjo stovėti visą pusvalandį. Filipi-niečių valgiai savotiški ir ne-brangūs. Rodinių skyriuje — įvairūs dirbiniai, pintinės, šep-čiai, šluotos, medžio drožiniai; moteriški drabužiai. Reikėjo stoti į ilgą eilę ir nusipirkti bi-lietą į pasirodymus, nes prie paso registracijos to bilieto ne-davė. Šias eilutes rašantis po pusvalandžio iš eilutės pasitrau-kė, nes būtų patekęs į antrą pa-sirodymų pamainą, kuri prasi-dėtų 9.15 v.v. ir pasibaigtų gal apie 10 v. v. Ar verta viename paviljone išbūti 4 valandas ir dar stovti?

Vargu kas galėjo per tą sa-vaite aplankyti visus 50 pavil-jonų. Iš aplankytojų paviljonų geriausius išpūdžius paliko šie: "Vilnius", "Lviv", "York" ir "Volga". Jie buvo erdvūs, švie-sūs, švarūs, su gerais rodiniais ir tautiniais valgiais, išskyrus Yorką, kuriame valgiai buvo tiekiami iš retorano.

J. V.

šinas, imti su kitais vaistais, ar galima būti saulėje, kur laikyti vaistus ir t. t.

Išvardinti 1466 komerciniai (brand) vaistų pavadinimai ir svarbesni vaistai, kuriuos gali-ma daug kur gauti be gydytojo recepto. Rodyklė įgalina suras-ti atitinkamą komercinį pavadi-nimą. Jeigu nerandante savo vaisto pavadinimo kryžminėje rodyklėje, klauskite savo gydy-toją ar vaistinininką, koks šio vaisto bendrasis (generic) pa-vadinimas.

Sios knygos pradžioje auto-rius rašo, kad Kanados skaityto-jams patariama papildomai pa-siteirauti oficialiuose Kanados sluogsnuose apie vaistus šioje knygoje.

Pacientas turėtų painformuo-ti gydytoją ar dantistą apie nei-giamą ankstesnių vaistų veiki-mą, kokias jis turi alergijas ir kokiems vaistams, nelaukda-mas gydytojo pasiteiravimo.

Siandieną daug žinoma, kaip laikurie vaistai gali žalingai veikti su tam tikru maistu, al-koholiu ir kitais vaistais, su-kelti rimtas neigiamas reakci-jas.

Patyrimas rodo, kad daug vaistų gali sukelti simptomus, kurie iš tikrųjų yra kylančios neigiamos antrinės reakcijos pasekmė. Būtina pacientui žino-ti tuos ženklus, kurie gali rody-ti greitai artėjančią neigiamą reakciją.

Pacientas turėtų bendradar-biauti su savo gydytoju, atlie-kant periodinius patikrinimus, norint surasti neigiamą vaistų reakciją.

Vaistų pasekmės senyviems — tinkamai "sergantiesiems" asme-nims dažnai yra neįsprendžiamos, todėl dažnai tenka prilaikyti do-zę ar keisti vaistus. Tai reika-lauja iš paciento nuolatinio ste-bėjimo.

Betkokioje būklėje geriausia vartoti kaip galima mažiau vaistų. Visi vaistų gaminiai, ku-riuos galima daug kur įsigyti be gydytojo recepto, yra vaistai! Gali kilti rimtų problemų, kai pacientas nepainformuoja savo gydytojo apie imamus neprira-šytus vaistus.

Sio vadovo kaina JAV \$8.95, Kanados \$10.75.

Paruošė J. Str.

Prašo nesimelsti

Prieš Kalėdų šventes "Bos-ton Globe" iš provincijos gavo laišką:

"Mielas Redaktoriau, Tenai pas jus gal dar tebesi-meldžiama, prašant baltų Kalė-dų. Susimildami prašykite, kad nustotų meldėsi, nes mes, gyve-ną provincijoje, nebegalime išli-s-ti iš namų dėl sniego gausos. . ."

Advokatas

ALGIS S. PACEVIČIUS, B.Sc., LL.B.

Valhalla Executive Centre
300 The East Mall, suite 102
Islington, Ontario M9B 6B7
(Kampus Bloor St. ir East Mall, prie 427 kelio)

Telefonai:
įstaigos
(416) 239-7717
namų 233-0303

W. G. DRESHER REAL ESTATE REALTOR

DRESHER-BARASKAS INSURANCE AGENCY LTD.

233-3334 - 231-2661 - 231-6226
3830 B Bloor Street West • Islington, Ontario M9B 1K8

Lietuvių kalba patarnauja — V. DREŠERIS ir A. MIKSIENĖ
Darbo valandos: 9 v.r. - 7 v.v., šeštadieniais - 9 v.r.-12 v.p.p., Narys "Better Business" Biuro

INSURANCE * Namų — Gyvybės * Automobilių * Komerciniai

533-1121 Walter Dauginis 822-8480
Insurance Agency Ltd.
1613 Bloor Street West • Toronto • Ontario

DRAUDA
BALIO MASKELIŪNO
INSURANCE AGENCY LTD.

Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403

Toronto, Ontario M8V 1C6

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS

• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

FRANK BARASKAS LTD., REALTOR
3828 BLOOR ST. W., ISLINGTON, ONTARIO M9B 1K8

• Apartamentai • Prekybos pastatai
• Rašinių pastatai • Ūkiai • Žemė
namų telefonas

VACYS ŽIŽYS (416) 221-3305
Istaigos (416) 233-3323

Trys aštuonių dienų ekskursijos i

EUROPA

I-ji rugsėjo 18 - 26

II-ji spalio 2 - 10

III-ji lapkričio 13 - 21

Teirautis

telefonu

533-3531

V. BAČENAS

All Seasons Travel, B.D.

Registration No. 0009239

1551 Bloor Street West,

TORONTO, ONTARIO M6P 1A5

Visais kelionių reikalais kreiptis:

V. BAČENAS
A. KARKIENĖ

tel. 533-3531

nuo 11 v.r. iki 7 v.v.

TORONTONT

Anapilio žinios

— Visas Anapilis, kartu su visais tautiečiais liūdi netekęs savo klebono kun. P. Ažubalio.
— Vasaros sekmadieniais Mišios laikomos ir Wasagoje 10 ir 11 v.r. — Rengiasi tuoktis: Metys Zubrickas su Birute Mickūniene; Viktoras Laurinavičius su Vida Styraitę.
— Mišios liepos 20, sekmadienį: 10 v.r. už a.a. Nijolę Rickyte, 11 v.r. už a.a. leitinantą Kazimierą Pundzių, a.a. Oną Matukaitienę ir Oną Ališauskienę; Wasagoje: 10 v.r. už a.a. Zigmą Paulionį (metinės), 11 v.r. už Elzbieta Kaunienę.

Evangelikų parapijos šventovėje pamaldos liepos mėnesį — 9.45 v. r. Svarbus tarybos posėdis įvyks liepos 30 d., 8 v. v.

Tarptautinis baptistų suvažiavimas įvyko Maple Leaf Gardens, kur dalyvavo apie 20.000 narių. Jų tarpe buvo ir 14 narių delegacija iš Sov. Sąjungos, vadovaujama A. Klimentenkos ir Aleksiejaus Bičkovo. Jis visur skleidė sovietinę propagandą apie religijos laisvę Sov. Sąjungoje. Protestuodamas prieš tokią taktiką, George Vins, ilgai kalintas sovietiniuose lageriuose, surengė atskirą baptistų suvažiavimą Harbour Castle Hilton viešbutyje, kur dėstė sovietinio persekiojimo faktus. Šios grupės poziciją rėmė ypač dienraštis "The Toronto Sun", pasakelbęs net vedamąjį "KGB clergy". Jame buvo pabrėžta, kad sovietinių delegacijų nariai, išvykstantys į užsienius, yra sovietinio Saugumo agentai. Atskiro suvažiavimo nariams buvo sunku įtikinti laisvojo pasaulio baptistus, kad Sov. Sąjungoje nėra religijos laisvės, nes šie mano, jog persekiojami tik tie baptistai, kurie atsisako registruotis valdžios įstaigose, neklauso įstatymo. Jie nepagalvoja, kad ir pats įstatymas yra persekiojimo įrankis. Sovietinės delegacijos nariai Saugumo prigrasinti, kaltino persekiojamus Rusijos baptistus, esą jie patys kalti, nes nenusilenkia persekiotojams, t. y. ateistinei sovietų valdžiai.

Rytų Europos ateiviai Kana-doje vis dažniau patiria paniekos savo tautų adresu. ypač ryšium su karo nusikaltėlių medžiokle. Tuo klausimu "Toronto Star" VI. 30 išspausdino Aleksandro Epsteino laišką, kuriame jis pasisako prieš Sol Littmano straipsnį, paliečiantį tautas. Tai esąs neapdairumas, nes dėl grupės nusikaltėlių negali būti kaltinama visa tauta. Kana-doje esą du milijonai gyventojų iš R. Europos ir Vokietijos ir tik nepilni 300 įtariamų nusikaltėlių. Dėlto rašant ar kalbant apie nusikaltėlius, reikia ribotis asmenimis. Šio laiško autorius yra advokatas, palaikąs draugiškus ryšius su lietuviais ir kitom tautybėm. Jis aktyviai dalyvauja žydų bendruomenės veikloje.

PADEKA
Nuosirdžiai dėkoju: savo Krikšto motinėlei A. Gataveckienei, Sutvirtinimo sakramento motinėlei V. Babinienei ir visom rengėjom bei viešniom, surengusiom man tokį puikų mergvakarį. Taip pat dėkoju už brangias ir gražias dovanas, kurios visuomet primins man jūsų nuosirdumą.
Giliai dėkinga —
Lana Makarenkaitė

DABAR YRA GERAS LAIKAS užsakyti naujas ir atnaujinti jūsų pūkines antklodes (kaldras), pagalves, miegamaisius ir pūkinius švarkus. Telefonas 787-9021 Toronte.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka stalius, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti 769-5024, Toronte.

K. CIBAS atlieka visus stalius darbus, taiso senus ir stato naujus namus už prieinamą kainą. Skambinti 534-3882 Toronte.

LIETUVIŠKA gėlių krautuvė savininkė V. SIMINKEVICIENĖ. Įvairiomis progomis skambinti į "Petal Florist" tel. 537-9070, vakarais tel. 763-6256. Adresas: 1574 Bloor St. W., Toronto, Ont., prieš Lietuvių Namus. Pristatymas į ligonines, laidotuvių namus ir t.t. Savininkė yra prityrusi vestuvinių gėlių tvarkymo srityje.

CANDLELIGHT CATERERS
SAVININKAI J. S. BUBULIAI
Balai, vestuvės, sužadėtuves, paren-gimai namuose ir įstaigose. Skambinti pirmadieniais, antradieniais, trečiadieniais ir vakarais po 9 v.v. tel. 667-8280 arba 667-8260 Toronte.

Prisikėlimo parapijos žinios

— A.a. kun. Petru Ažubaliui, Lietuvos Kankinių parapijos klebonui, mirus, gili užuojauta jo parapijiečiams. Liūdi ir Prisikėlimo parapija.
— Mišios Wasagos stovyklavietėje kiekvieną sekmadienį — 11 v.r.
— Mišios mūsų šventovėje sekmadienio vakarais 8.30 v.v.
— Aušros stovykla vyksta sėkmingai, oras labai gražus ir šiltas. Stovyklos uždarymas — ši seštadienį, liepos 19.
— Maldininkų kelionė į Midlandą šiais metais bus rugpjūčio 10 d. Norintieji vykti autobusu prašomi registruotis klebonijoje.
— A.a. Antanas Čižikas, 65 m., palaidotas iš mūsų šventovės lietuvių kapinėse. Paliko žmoną Zoę, sūnų Algį ir brolių Balį.
— Ateitininkų stovykla prasidės liepos 20 d. Registracijos blankai gaunami klebonijos raštinėje ir pas dr. O. Gustainienę tel. 445-4521. Pirmimi vaikai nuo 7 iki 18 m. amžiaus.

— Pakrikštyti: Antanas Justinas, Paulius ir Lindos Gorių sūnus; Michael Alexander, Angelės (Čaplikaitės) ir Alexander Zachėja sūnus.
— Parapijai aukoję: P. Armolavičienė \$150, J. O. Mickai \$100, N. Preibienė savo a.a. vyro Platono atminimui \$100, I. J. Morkinai \$100.

— Pensiūnų pobūviai vyksta ir vasaros metu kiekvieną trečiadienį, 2 v.p.p., jų patalpose.
— Mišios: seštadienį 8 v. už Antaną Kežinaitį, užpr. B. A. Petkevičai, 8.30 už Oną ir Aleksandrą, užpr. N. Pečiulytę, 9 v. už Žiurinskų šeimos mirusius, užpr. O. Kalinauskienę, 9.30 už Mariją Kuzmickienę, užpr. A. M. Bumbulį, 10 v. už Adomą Kaliukevičių, užpr. I. Kaliukevičienę; sekmadienį 8 v. už Viktorą Gurevičių, užpr. M. Lazdauskienę, 9 v. už Mariją Kuzmickienę, užpr. V. P. Dalindos, 10 v. už Jurgį Smolskį, užpr. J. Smolskienę, 11.30 už parapiją, 8.30 v.v. už Lillian Bradley, užpr. E. Bradley.

Vietoje gėlių ant a. a. kunigo Petro Ažubalio kapo B. ir J. Strazdai paskyrė \$100 auką "T. Žiburiams".
A. a. Irenos Beresnevičiūtės-Jurkienės atminimui "T. Z." paskyrė \$10 A. Bubnienė.

"T2" skaitytojas Kazys Zaza, pirkdamas spaudos baltiaus loterijos bilietėlius, atsiuntė penkis dolerius ir pridėjo pastabą: "... jei iš tų bilietų atsirastų laimingas, tai tas laimikis automatiškai pereina "T2" nuosavybėn". Nors linkėtoji laimė nenusišypsojo, bet esame dėkingi mielam skaitytojui už paramą.

Sol. V. Verikaitis su žmona atostogauja Graikijoje. Jiedu dalyvauja mokytojų ekskursijoje, kurioje yra 47 gimnazijos mokytojai. Jie klausosi paskaitų apie senovės Graikiją, lanko muzėjus bei galerijas.

Bronius Abramonis, montrealietis, aplankė savo sūnų, Anapilį ir "T. Žiburius", kuriems paaugojo \$26. Jis yra spaudos bendradarbis, filatelistas, drožinėtojas, sukūręs įvairių tautodailės dalykų. Domisi lietuviška spauda ir ją remia.

Viešnia iš V. Vokietijos Marijona-Birutė Skeberdienė su sūnumi Mindaugu lankėsi pas giminės Dundas, Ont. Ta proga aplankė žymias vietas, lydimi giminaičio Ant. Garkūno ir čikagiečių — Tado Mečkausko bei Rimanto Mečkausko.

Buęs Maironio mokyklos tėvų komiteto pirm. Pranas Dovidaitis šiuo metu serga Missis-saugos ligoninėje.

Prof. V. Sniečkus dėsto Waterloo universitete. Dienraštyje "The Globe and Mail" pasirodė jo laiško skaitytojų skyriuje įvairiais klausimais. 1980. VII. 9 laidoje buvo išspausdintas jo laiškas apie universitetų vaidmenį technologiniuose tyrinėjimuose Albertoje ir Ontario provincijoje. Jo nuomone, pastarojoje į tai kreipiama permažai dėmesio.

Šių metų Karavanas — tautybių savaitė baigta bendru pokylių "Royal York" viešbutyje, kur dalyvavo 2000 asmenų. Ten buvo įteiktos ir premijos. Geriausiu paviljonu pripažintas "Tokijo". "Miss Caravan" išrinkta "Krokuvos" paviljono karalaitė E. Kowalczevska, geriausiu burmistru — Mary Lou Collins (Newfoundland). Premija už geriausią pramoginę programą paskirta "Manilos" paviljonui, už muzikinę-teatrinę programą — "Poltavos", už šokių — "Luxor" (egiptiečių), už rankdarbių — "Rygos", už maistą — "Mykonos", už vidaus įrengimą — "Tokijo", išorės — "Tokijo".

A. a. KUN. PETRAS AZUBALIS pasirašo Lietuvos Kankinių šventovės kartinio akmens šventinimą 1977 metais

A. a. kunigas Petras Ažubalis

ANAPILIO STATYTOJAS IR LIETUVOS KANKINIŲ PARAPIJOS KLEBONAS mirė 1980 metų liepos 12 dieną, 9.30 v.v., pakeliui į Orangeville, Ont., ligoninę. Jį ištiko trečias širdies priepuolis, kuris mirtinai pakirto jo gyvybę.

Velionis buvo pašarvotas Lietuvos Kankinių šventovėje, kurioje liepos 14 ir 15 dieną, 8 v.v., buvo atliktos gedulo maldos; palaidotas liepos 16 d. jo įsteigtose šv. Jono lietuvių kapinėse po gedulo pamaldų jo statytoje Lietuvos Kankinių šventovėje 10 v.r. Koncelebracinės Mišias atnaušo daug kunigų, dalyvaujant dviem Toronto arkivyskypų atstovams — vyskupui P. Lacey ir vyskupui L. J. Wall.

Atsisveikinimo vakaras su Velioniu buvo liepos 15 d., 8 v.v. Kalbėjo gen. Lietuvos konsulas dr. J. Žmuidzinai, KLB pirmininkas J. R. Simanavičius, KLB centro pirm. V. Bireta ir kiti pagrindinių organizacijų atstovai.

Apie Velionies mirtį rašė ir dienraščiai — "The Globe and Mail" ir "Toronto Sun".

PILGOS ir sunkios ligos 1980 metų liepos 5 dieną Dievas paėmė mano mylimą žmoną

a. a. BIRUTĘ.

GILIAME liūdesio skausme paliko ji mane, mano vaikus RIMUTĘ ir JONUKĄ, savo motiną ONĄ NAMIKIENĘ ir brolių RAIMUNDĄ.

Velionės noru palaikai sudėginti —

Giliai liūdintis vyras —
Rimas Geležūnas

A+A
JONUI JACKUI
mirus,

reiškiame gilią užuojautą jo žmonai, sūnui, broliams, seseriai ir kitiems artimiesiems —

Julė, Zigis ir Nijolė
su šeima

A+A
JONUI JACKUI
Čikagoje mirus,

jo žmonai, sūnui, seseriai ir broliams gilią užuojautą

reiškia —
H. B. Šmitai

"Tėviškės Žiburiai" atostogaus pirmąsias dvi rugpjūčio savaites — neišeis rugpjūčio 7 ir 14 d. laidos. Poatostoginis numeris išeis rugpjūčio 21 d. data. Per atostogas nedirbs nei redakcija, nei spaustuvi, bet dirbs administracija.

Telefonu iš Čikagos pranešama, kad dar yra vietų mokytojų studijų savaitėse, kurios rengiamos Dainavoje prie Detroito ir Kennebunkporte, Maine. Dainaviškė savaitė įvyks rugpjūčio 17-23 d. d., Kennebunkporte rugpjūčio 23-30 d. d. Į pirmąją registracijos pas J. Kavaliūną tel. (219) 872-3129, į antrąją — pas Tėvą Steponą tel. (207) 967-2011. Šias studijų savaites finansuoja JAV vyriausybė. Dėlto šiose savaitėse dalyvių išlaidos yra nemokamos. JAV LB švietimo taryba ragina lituanistinę mokyklą dirbančius mokytojus šiose studijų savaitėse dalyvauti ir kviečia nedelsiant registruotis.

Zymusis krepšinio žaidėjas, Kanados rinktinės narys Leonas Rautinš kalbėjo televizijoje liepos 15, antradienį, 7 v. v. "Love of Sport" programoje.

Iš rašytojo S. Tamulaičio, gyvenančio Floridos St. Petersburg, gautas laiškas, kuriame jis labai gražiai vertina "T. Žiburius" tiek formos, tiek turinio atžvilgiu. Jis yra nuolatinis "T2" skaitytojas, spaudos bendradarbis, kritikas, buvęs "Saltinio" redaktoriumi Lietuvoje 1929 m. Jo laiškas yra paskatinimas "T2" darbuotojams ir toliau išvermingai dirbti bei tobulinti laikraštį.

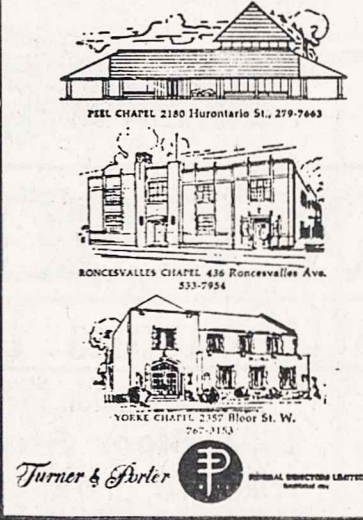
Daugiakultūrių reikalų min. J. Fleming paskelbė, kad daugiakultūrių reikalų direktoriaus Otavoje paskyrė \$57,000 dolerių paramą daugiakultūrių teatrų festivaliui Edmontone. Vaidinimai ten vyksta nuo liepos 7 iki 20 d. Dalyvauja kelių provincijų teatrinės grupės. Torontiške grupė ten vaidina veiką "After Baba's Funeral", kuriame du vaidmenius atlieka A. Dargytė-Byszkievicius ir Stp. Ramanauskas.

Pasaulio Estų Dienos įvyko Švedijos sostinėje Stockholme liepos 6-13 d. d. Dalyvavo apie 20,000 estų. Vien iš Kanados buvo nusikridę 1300 estų. Tuo būdu buvo paminėta Estijos 40 metų okupacijos sukaktis ir protestuota prieš olimpiados irklavimo varžybų rengimą Talline, t. y. sovietų okupuotame krašte. "The Toronto Sun" VII. 6 išspausdino Roberto MacDonald straipsnį "Estonians decry games". Jame autorius pabrėžia sovietų norą pagreitinti sovietinės okupacijos pripažinimą tarptautinėje plotmėje. Straipsnyje taipgi minima Latvija ir Lietuva.

Energijos taupymo sezoną paskelbė Ontario min. Robert Welch š. m. liepos 3 d. Paskelbta speciali programa "Ontario Energy Savers". Vyriausybė kviečia gyventojus taupyti ypač naftą, reikalingą autovežimams ir šildymui. Jeigu vien gazolino suvarančius 12 mėnesių būtų sušaudyti 10% mažiau, būtų sutaupyta 300 milijonų galonų ir 300 milijonų dolerių. Vairuotojai gali tai padaryti, laikydamiesi taupymo taisyklių.

Okulistas
S. Brogowski, O.D.
412 Roncesvalles Ave.
Toronto, Ontario
(prie Howard Park Ave.)
Kabineto telefonas
531-4251
Pacientai priimami susitarus telefonu

Turner & Porter
laidotuvių namai
436 Roncesvalles Ave.,
Toronto, Ontario
Tel. 533-7954

MONTREALQUE

Kun. Jono Kubiliaus, SJ, Aušros Vartų parapijos klebono, 40 metų kunigystės sukaktis paminėta birželio 29 d. drauge su Joninėmis ir Petrinėmis. Pokylio metu įžanginį žodį tarė rengėjų šaulių kuopos vardu A. Mylė. J. Šiaučius ilgesnėje kalboje papasakojo sukaktuvininko nueitą kelią, imdamas duomenis iš Lietuvių Enciklopedijos. Taipgi jis priminė, kad kun. J. Kubilius, SJ, yra AV parapijos steigėjas ir pirmasis bei dabartinis klebonas. Jį šia proga sveikino beveik visų organizacijų atstovai. Netrūko ir dovanų: kun. J. Aranauskas, SJ, ir J. Rimeikis įteikė meškerę, ateitininkai — liturginius drabužius, par. komitetas — Kanados vaizdų albumą, daug kas įteikė dovaninius vokelius. Meninę dalį atliko mergaičių oktetas, vadovaujamas seselės Teresės. Baigiamąjį žodį tarė Sukaktuvininkas, reikšdamas visiems nuoširdžią padėką. K.

Sol. Gina Čapkauskienė ir Montrealio Aušros Vartų vyrų oktetas koncertuos "Man and His World" parodoje rugpjūčio 29 d. "Le Pavillon de l'Opera." Madeleine Roch vadovaus oktetui ir akomponuos solistei.

"Gintaro" ansamblis dviem autobusais buvo nuvykę Čikagą, kur dalyvavo tautinių šokių šventėje — šokėjai šoko, o muzikantai grojo liaudies instrumentų orkestru.

Dr. P. ir J. Lukoševičiai, grįždami iš tautinių šokių šventės Čikagoje, aplankė Torontą, kur turėjo progos pasitarti visuomeninės veiklos reikalais.

Pašalpinė Sūnų ir Dukterų Draugija birželio 15 d. suruošė išvyką į V. Vekterienės vasarvietę. Dalyvavo nemažai narių ir svečių bei viešnių. Valdyboje darbuojasi ir du jaunosios kartos žmonės — adv. Rudinskas ir J. Girklienė. Programoje — vašės, P. Meškinio muzika, loterija.

Montrealiečiai, dalyvavę žurnalo "Laiškai Lietuviams" ekskursijoje į Europą, grįžo patenkinti ir pilni įdomių išpučių. Kelionė buvo sėkminga.

Greitas ir tikslus patarnavimas!

Tel. Bus.: 722-3545

Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS

C. I. B.

GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1465 DE SEVE STREET, MONTREAL, QUE. H4E 2A8. Telefonas: 766-5827

MOKA UŽ:	DUODA PASKOLAS:
Einamosios s-tas 6%	Asmenines nuo 16%
Taupomosios s-tas 10.75%*	Nekiln. turto nuo 13.25%
Pensijų planas 12.25%	Čekių kredo 18%
Term. ind. 1 m. 11.25%	Investacines nuo 15.25%
* Nuo liepos 1 d. 9.75%	

Duoda nemokamą gyvybės draudg. Nemokama gyvybės drauda iki iki \$2,000 už taup. s-tos sumas. \$10,000 už paskolos sumą.

KASOS VALANDOS:
1465 De Seve St., pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 iki 3 v.v.; ketvirtadieniais nuo 12 iki 8 v.v., penktadieniais nuo 12 iki 6 v.v.; sekmadieniais nuo 10.45 iki 12.45 v. Sekmadieniais nedirbama vasarą nuo gegužės 15 iki spalio 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius.
3907-A Rosemount Blvd.: Ketvirtadieniais nuo 6 iki 8 valandos vakaro ir penktadieniais nuo 12 iki 6 valandos vakaro.

A+A
SOFIJAI BALSINIENI
mirus,

jos vyrui LEOPOLDUI, sūnui VILIUI ir jo šeimai, broliams, giminėms bei visiems artimiesiems Tautos Fondo vardu reiškiamė nuoširdžiausią užuojautą.

A. a. Sofijos Balsienės atminimui aukoję Tautos Fondai:

Lietuvių Tautodailės Ins- tituto Toronto skyrius \$35	J. Pažemecas \$10
E. Joniūnienė \$20	E. A. Sakas \$10
Alg. M. Margevičius \$20	J. B. Staliaraičiai \$10
Alg. Don. Puteris \$20	D. Taylor \$10
D. T. Renkauskai \$20	O. S. Banellai \$5
S. B. Sakalai \$20	A. Ciplijauskas \$5
D. R. Sondos \$20	A. Norkus \$5
B. Blūdžius \$10	A. J. Rinkūnai \$5
H. G. Chvedukai \$10	B. Tamulionienė \$5
J. E. Čuplinskai \$10	B. Vaitiekūnienė \$5
I. Meiklejohn \$10	L. Vaštoka \$5
V. L. Nakrošiai \$10	Č. Kavaliauskas \$4

Karo audros išblokštą iš tėviškės namų, eidama svetimų kraštų keliais, puoselėjai lietuvišką žodį, kultūrą, meną. Dirbai ir kitiems — padėjai rinkti lietuvių tautos lobius.

Mes prašome visagali Visatos Kūrėją suteikti Tau, Sofija, amžinosios tėviškės buveinę Viešpaties amžinybėje.

Už aukas Velionės pagerbimui nuoširdžiai dėkojame.

Tautos Fondo
Toronto atstovybė

1980. VI. 27

